

Tom Behnke (FP):

Hvis det virkelig er tilfældet, at jeg skulle have sagt så meget forkert i denne sag, er det jo underligt, at udenrigsministeren ikke har været i stand til at tilbagevise noget som helst af det, der er blevet sagt. Men lad nu det ligge.

Udenrigsministeren sagde, at når nu forslaget bliver forkastet her i dag, kan vi få vedtaget aktstykket og dermed sluttet sagen. Jeg tror også, at det er det, der kommer til at ske; når aktstykket er vedtaget, er sagen sluttet. Det, der burde ske, var, at man startede en retssag op i USA, og at sagen kunne komme til at køre videre, når aktstykket er vedtaget, men det var altså ikke det, ministeren sagde.

Jeg håber – specielt med de afsluttende ord fra ministeren – at der kommer skred i sagen, håber, at sagen kommer til at fungere, og håber, at Tom Lisborg, til trods for de dårlige odds han har på grund af regeringen og flertallet i Folketinget, får sin sag gennemført. I hvert fald vil vi følge sagen meget nøje.

Udenrigsministeren sagde, at sagen er meget, meget godt belyst, specielt ud fra, at der er stillet omkring 200 spørgsmål. Ikke desto mindre har vi været nødt til flere gange at spørge efter nogle helt specifikke dokumenter, der ligger i USA hos The Public Administrator, dokumenter, som man ikke ville tage kopi af på grund af begrænsede kopieringsfaciliteter. Udenrigstjenestens egen advokat, der er inhabil i sagen, har vurderet disse dokumenter og fundet dem for lette til, at man ville tage kopi af dem. Dermed er det ikke Folketinget, der har truffet afgørelse om, hvorvidt disse dokumenter var af betydning for sagen, og dermed har dokumenterne ikke kunnet indgå i sagen.

Vi ved stadig væk ikke, om der i netop disse dokumenter – og det er ikke ret mange, men altså nok til, at kopieringsfaciliteterne ikke har kunnet overkomme det – ligger afgørende ting. Vi ved ikke, om der f.eks. af disse dokumenter helt tilfældigt – det er bare en tese, jeg kommer med – fremgår noget, der viser, at det er den danske regering, det danske udenrigsministerium, generalkonsulatet, der har skylden i sagen. Det ved vi ikke, og vi finder nok aldrig ud af det, for vi kan ikke få en kopi af dokumenterne på grund af begrænsede kopieringsfaciliteter, som det hedder. Nej, det er modvilje imod at give Folketinget de oplysninger, som Folketinget beder om.

Lad mig også sige, at nu fik udenrigsministeren lige nået – sådan ligesom for, at der skulle

være en undskyldning for alle for at stemme imod beslutningsforslaget – at blande arvesagen ind i spørgsmålet. Specielt fordi SF ikke har kunnet forstå budskabet, har vi gang på gang fra denne talerstol slået fast, at der ikke er tale om at hjælpe Tom Lisborg med nogen som helst arvesag. Det bliver hans egen afgørelse, om han vil gøre noget ved det.

Forslaget her går udelukkende på, at vi tilgodeser den menneskerettighed, det er at være registreret med den rigtige far, og at man, når der er sket fejl, hvad enten det er danske eller andre myndigheder, der er involveret, gør, hvad man kan for at hjælpe manden med at få sine rettigheder opfyldt, og at man ikke er så smålig, at det skal hænge på, om det koster ½ mio. kr. eller godt 1 mio. kr.

Men der er altså nogens moral og holdninger, der er til fals for mindre end ½ mio. kr. Det er beklageligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 14 (FP og EL) stemte for, 104 (S, V, KF, SF, RV og CD) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 25:**Forespørgsel til ministeren for udviklingsbistand og socialministeren:**

»Hvad kan regeringen oplyse om forberedelsen, gennemførelsen og opfølgningen af verdenstopmødet om social udvikling den 6.-12. marts 1995, herunder om topmødets opfølgning i dansk udviklings- og socialpolitik?«

Af Lotte Henriksen (S), Hanne Severinsen (V), Pia Christmas-Møller (KF), Anni Svanholt (SF), Tom Behnke (FP), Jørgen Estrup (RV), Bruno Jerup (EL) og Arne Melchior (CD).

(Forespørgslen anmeldt 16/12 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/1 95).

Begrundelse

Lotte Henriksen (S):

I dag er der 11 dage til, at FN's topmøde om social udvikling officielt åbnes i Bella Center. Danmark har påtaget sig et stort ansvar som vært for topmødet, og her efter forberedelseskomiteens tredje samling i New York, og inden snoren klippes til åbningen, har alle Folketingets partier fundet det relevant at drøfte de danske synspunkter for topmødet og opfølgningen i den danske social- og udviklingspolitik.

Vi ser frem til en konstruktiv debat.

Besvarelse

Ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson):

Der er god grund til og logik i, at Danmark skal være vært for FN's verdenstopmøde om social udvikling den 6.-12. marts i år. Det menneskesyn og de politiske holdninger, som vort samfund bygger på, harmonerer godt med det, topmødet drejer sig om. Topmødet er en platform for at fremme danske synspunkter om social retfærdighed, demokrati, menneskerettigheder og bæredygtig udvikling.

Sidestykket til international solidaritet er retten til at blande sig i staternes indre anliggender. Når naboens hus brænder, er det ikke bare hans problem.

FN's generalforsamling har fastlagt, at topmødets hovedemner skal være fattigdom, beskæftigelse og social integration. Topmødet er et FN-arrangement. Det danske værtskab indebærer, at de ydre rammer stilles til rådighed. Topmødets indhold og tilrettelæggelse er forberedt i en særlig forberedelseskomité i FN, som alle lande har kunnet deltage i. Forberedelseskomiteen afsluttede sit arbejde for 1 måned siden efter at have holdt i alt 8 ugers møder over 2 år.

Der ligger nu et solidt grundlag for det videre arbejde i København. Det er lykkedes at få skabt enighed om 90-95 pct. af de anbefalinger, der skal udgå fra topmødet.

For blot 3 måneder siden gennemgik forhandlingsprocessen en dyb krise. Ingen turde håbe på, at man ville komme så langt, som vi er kommet.

Vi må respektere, at det nu drejer sig om at opnå resultater, som alle kan skrive under på. Energien i København skal derfor bruges på at færdigforhandle de udestående formuleringer.

Ca. 130 stats- og regeringschefer har allerede sagt ja til at komme. Alt tyder dermed på, at mødet i København vil blive det mest omfattende nogen sinde. Det viser, at topmødets grundidé har fænget. Anbefalingerne fra topmødet er sikret opmærksomhed på det allerhøjeste politiske niveau.

Det danske værtskab skal ikke gennemføres i pomp og pragt, men på en god dansk måde, hvor vi finder pragmatiske løsninger på de forskellige praktiske problemer.

Regeringen lægger stor vægt på, at deltagerne får mulighed for at stifte bekendtskab med det danske samfund. Der vil derfor blive arrangeret besøg på sociale institutioner. Der vil også blive sørget for, at deltagerne får et bredt og alsidigt tilbud om kulturaktiviteter. Topmødet skal ikke bruges til at sælge vores samfundsmodel, men alle skal have mulighed for at lære den at kende.

Parallelt med topmødet afholder de ikkestatslige organisationer NGO Forum '95 på Holmen. Udenrigsministeriet har med et betydeligt tilskud, 27 mio. kr., gjort det muligt for organisationerne at gennemføre dette arrangement. Kulturministeriet har i øvrigt betalt 1,5 mio. kr. til kulturaktiviteter i forbindelse med NGO Forum. Disse organisationer vil i øvrigt også kunne komme til orde ved mødet i selve Bella Centeret.

Et led i forberedelsen af topmødet og informationen om det danske samfund er den danske nationale rapport til topmødet. Den blev udsendt i august sidste år som regeringens helhedsbillede af vores samfundsmodel. Rapporten lægger ikke skjul på, at der er sociale problemer i Danmark, men tilsigter at sætte dem i de rigtige proportioner. Vi har i Danmark en social- og velfærdsmodel, som ligger uden for de fleste landes rækkevidde. Vi ligger i første række, når det drejer sig om overførsel af ressourcer til udviklingslandene. Danskerne er solidariske både med hinanden og som verdensborgere.

Regeringen har med baggrund i den nationale rapport ønsket at stimulere debatten om vores samfundsforhold. Den har derfor påtaget sig udgifterne til at oversætte og trykke også de frivillige organisationers kommentarer til rapporten.

Endelig har regeringen støttet, at Socialforskningsinstituttet, Center for Udviklingsforskning og Det Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg har udgivet en fælles publikation »Velfærd, Udvikling og Sikkerhed«.

Nationalrapporten, organisationernes kommentarer og forskningspublikationen anlægger

forskellige syn og vurderinger. På den måde får vi ikke blot fremlagt forskellige holdninger og bidrag til debatten, vi får også i praksis demonstreret, hvad et pluralistisk samfund er.

I forberedelsesprocessen har regeringen været rådgivet af en nationalkomité bestående af repræsentanter for ministerierne, de politiske partier, Færøerne og Grønland, de kommunale parter, arbejdsmarkedets parter og de frivillige organisationer. På den måde har forberedelsesarbejdet haft en bred politisk og saglig forankring, der har sikret forhandlerne de rigtige linjer at gå efter.

Jeg vil gerne på regeringens vegne takke alle, som har bidraget på forskellig måde både politisk og praktisk til forberedelsesarbejdet op til topmødet. Det er utrolig mange forskellige instanser, der har været involveret, også mange uden for statens eget apparat, og jeg synes, der har været et fortræffeligt samarbejde hele vejen rundt, og det vil jeg som sagt gerne takke for.

Internationalt har vi især støttet os på et nært samarbejde med de andre nordiske lande og med kredsen af medlemmer af Den Europæiske Union. Ikke mindst i den afsluttende fase har det franske EU-formandskab med stor effektivitet fastholdt EU på en meget resultat- og kompromisorienteret linje over for gruppen af udviklingslande i FN, den såkaldte 77-landegruppe.

Topmødets vedtagelser vil omfatte en politisk erklæring og et handlingsprogram, hvoraf den vigtigste del er ni forpligtelser til social udvikling. Danmark har spillet en aktiv og konstruktiv rolle i udarbejdelsen heraf. Under kriserne i forhandlingsprocessen i efteråret har vi været blandt dem, der gjorde en kraftanstrengelse for at få den på sporet igen.

Vi har også sat vort fingeraftryk på arbejdet på en række enkeltområder. Det overordnede danske synspunkt har været, at mødedokumentet så langt som overhovedet muligt skulle være præcist fokuseret, forpligtende og handlingsorienteret.

Det har været vigtigt for os at sikre fremskridt eller i det mindste at fastholde eksisterende international enighed om områder som menneskerettigheder, ligestilling, befolkningsspørgsmål og bæredygtig udvikling. Københavnsvedtagelserne må ikke blive udtryk for tilbageskridt i forhold til vedtagelserne på Riokonferencen om miljø og udvikling, menneskerettighedskonferencen i Wien, befolkningskonferencen i Kairo og kvindekonferencerne.

I den afsluttende forhandlingsfase har arbejdet bestået i at nærlæse teksten og finde de endelige formuleringer. Her har de danske forhandlere især arbejdet med formuleringer i teksten om spørgsmål som ligestilling, handicappedes vilkår, bæredygtig udvikling som en central forudsætning for social udvikling, udnyttelsen af vedvarende energi samt sikring af oprindelige folks rettigheder. Ikke alle formuleringer er endt nøjagtig, som vi har foreslået dem, men resultatet må samlet set betragtes som absolut tilfredsstillende.

Ser man på de spørgsmål, der for øjeblikket ikke er færdigforhandlet, er der dels tale om spredte enkeltspørgsmål, dels en gruppe mere fundamentale spørgsmål.

I den første gruppe diskuteres det fortsat, i hvilket omfang der skal henvises til ILO-konventioner om f.eks. tvangsarbejde, børnearbejde, organisationsfrihed og retten til at indgå kollektive aftaler på arbejdsmarkedet. EU står stærkt på, at disse grundlæggende rettigheder skal omtales, således at der lægges et moralsk pres på de lande, som ikke har ratificeret konventionerne.

De mere komplekse problemstillinger, der står tilbage, omfatter navnlig udviklingslandenes gældsproblemer, spørgsmålet om ressourceoverførsler til udviklingslandene og opfølgning af topmødevedtagelserne.

De fleste højtforældede mellemindkomstlande i især Latinamerika er ved at arbejde sig ud af deres gældsproblemer og er inde i en ny vækstperiode. Samtidig er der en voksende international erkendelse af, at de fattigste debitorlande i især Afrika har behov for udstrakt hjælp. Mange af disse lande vil aldrig fuldt kunne tilbagebetale gælden, endsize samtidig gennemføre en økonomisk vækst og social udvikling.

Den store del af gælden, som stammer fra statslån til udviklingsformål eller offentligt garanterede eksportkreditter, behandles i det uformelle kreditororgan Parisklubben. Debitorlandene får her omlagt den gæld, som forfalder i en 1-3-årig konsolideringsperiode, til senere betaling, forudsat at de gennemfører tilpasningsprogrammer. De fattigste debitorer får samtidig den omlagte eksportkreditgæld siden 1991 reduceret med 50 pct. Det er de såkaldte Trinidadvilkår.

Fra dansk side har vi i flere år presset på for, at de vanskeligst stillede lavindkomstlande burde kunne opnå en gældsreduktion på op til 80

pct. For ganske nylig er der med de såkaldte Napolivilkår åbnet mulighed for 67 pct. reduktion.

Samtidig har Danmark støttet, at man for lande, som er godt på vej i tilpasningsprocessen, skal kunne yde reduktion af hele Parisklubgælden på én gang. Også her er der med Napoli-vilkårene gennemført forbedringer, der vil blive udmøntet i de kommende år.

En relativt stor del af lavindkomstlandenes gæld udgøres af lån fra de multilaterale institutioner. De fleste af disse lån er ydet på stærkt koncessionelle vilkår, altså med et betydeligt støtteelement. Nogle lavindkomstlande har samtidig en tyngende gæld på markedsvilkår til Den Afrikanske Udviklingsbank og i mindre omfang til Verdensbanken og IMF.

Denne gæld kan ikke eftergives uden alvorlige følger for udlånsinstitutionernes udlånsvilkår og dermed for samtlige låntagere. Derfor virker bl.a. Danmark for tilvejebringelse af koncessionelle, multilaterale ressourcer til at lette forrentningen og afbetalingen af den gæld, udviklingslandene har på markedsvilkår. Vi har i forhandlingerne op til topmødet virket kraftigt for, at man internationalt accepterer behovet for at finde en holdbar løsning på dette problem.

Selv har Danmark eftergivet praktisk talt alle de statslån, der tidligere har været ydet til de mindst udviklede lande. Desuden har vi i begrænset omfang eftergivet afdrag på sådanne lån til andre lavindkomstlande. Vi bruger som bekendt ikke længere lån som bistandsform.

De synspunkter, vi står for i gældsspørgsmål, har også præget EU's fælles position i forhandlingerne. Med EU's imødekommende holdning, herunder også med hensyn til at se på gælden til de internationale finansieringsinstitutioner, er det min forventning, at der kan findes et rimeligt kompromis i København. Ingen kan naturligvis fortænke udviklingslandene i at holde forhandlingerne om dette vigtige spørgsmål åbne så længe som muligt.

Udviklingsbistand og internationalt samarbejde er ikke tilstrækkeligt til at sikre udvikling. Appeller om international solidaritet og omfordeling af verdens velstand er kun troværdige, hvis de har grundlag i tilsvarende nationale foranstaltninger.

Samtidig er udviklingsbistanden af afgørende betydning for mange udviklingslande. Den internationale bistand bør følgelig opretholdes, forøges og også koncentreret om de fattigste lande.

I debatten op til topmødet har 20:20-princippet været genstand for stor opmærksomhed. Dette princip går ud på en gensidig forpligtelse mellem donorlandene og modtagerlandene, hvorefter donorlandene skal afsætte 20 pct. af deres bistand og modtagerlandene 20 pct. af deres statsbudget til social udvikling.

20:20-princippet har en vis appel, men er teknisk vanskeligt at håndtere. Både blandt udviklingslandene og blandt donorlandene er der delte meninger om det. Selv blandt de nordiske lande er der diametralt forskellige opfattelser om værdien af 20:20-begrebet.

For regeringen er det afgørende, at topmødet fastslår, at social udvikling skal opprioriteres synligt både af udviklingslandene og af donorlandene. 20:20-princippet er én måde at gøre dette på, ikke den eneste saliggørende, men vi støtter altså princippet.

Udviklingsbistandens størrelse, dvs. opfyldelsen af den internationale 0,7 pct.-målsætning, vil også blive drøftet. Danmarks bistand udgør som bekendt 1 pct. af bruttonationalindkomsten. Regeringen er med dette udgangspunkt indstillet på at nå frem til en så klar og præcis tidsbunden opfyldelse af den internationale målsætning som overhovedet muligt.

Regeringen lægger vægt på, at topmødeprocessen ikke slutter den 12. marts, når stats- og regeringscheferne forlader København. Der må sikres en opfølgning. Topmødevedtagelserne kræver intet mindre end en massiv politisk vilje til at investere i mennesker og menneskers velfærd. Dette er de enkelte landes ansvar.

I opfølgningen er det vigtigt, at det civile samfund fra enkeltsagsbevægelser til de store etablerede organisationer, erhvervslivet og forskningsinstitutioner inddrages. Man skal ikke lave programmer for dem, der skal hjælpes, men med deres fulde deltagelse. Det enkelte menneske skal gives redskaberne til og muligheden for at komme videre.

Pengene skal i første række findes i hvert enkelt land. Det kan ske ved at udbygge og effektivisere skattesystemerne. Både i udviklingslandene, i de tidligere kommunistiske lande og i mange industrilandene er der store grupper af befolkningen, som godt kunne yde mere til deres eget samfunds udvikling.

Militærudgifter og udviklingsudgifter står ofte i grell modsætning til hinanden. Blot en brøkdel af militærudgifterne kunne skabe varige og virkelig mærkbare forbedringer af menneskers levevilkår.

Det er også vigtigt, at man effektiviserer anvendelsen af offentlige midler. Bekæmpelse af spild og korrupsion vil i sig selv kunne frigøre mange penge til social udvikling.

Regeringen agter at gå ind i opfølgingsarbejdet på tre fronter: i vores egen socialpolitik, i udviklings samarbejdet med udviklingslandene og i arbejdet i de internationale organisationer, først og fremmest FN.

Det er næppe at forvente, at det, der kan vedtages enstemmigt på verdensplan på et følsomt område som social udvikling, direkte skulle kræve omlægninger i dansk social- eller udviklingspolitik. Det må formodes, at vi allerede nu opfylder forpligtelserne. Dette skal ikke blive en sovepude for os. Vi må selvfølgelig hele tiden se på, hvad vi kan gøre bedre.

Den danske velfærdsmodel er på mange måder enestående. Alle får økonomisk sikring og tilbud om hjælp i tilfælde af sygdom, arbejdsløshed og alderdom og uanset indkomst og tilknytning til arbejdsmarkedet. Der garanteres borgerne et livsgrundlag ved mistet arbejde, i tilfælde af sygdom og i deres alderdom.

Fremtidens danske velfærdsmodel kræver omstilling og nytænkning. Vi må skabe en ny balance mellem fællesskabet og den enkelte. Vi må undgå, at flere og flere af de svageste i samfundet bliver socialt udstødt og hægtet af.

I løbet af forhandlingsprocessen frem til topmødet er der vokset en fælles erkendelse frem af, at fattigdom og marginalisering af svage grupper ikke kun er problemer, der findes i ulandene. Selv i de rigeste samfund findes der rester af dyb, relativ fattigdom, som ikke ser ud til at forsvinde.

Ligeledes står det klart, at beskæftigelsesproblemer heller ikke er noget, vi har fundet en løsning på med den måde, vi har organiseret os på i de rige lande. Vi har også disse problemer i Danmark.

Vi må derfor fortsætte og forstærke indsatsen for at standse udstødelserprocessen dels gennem en række nye aktiverings- og uddannelses-tilbud, dels ved en forstærket indsats over for de hjemløse samt et tilbud i øvrigt, der henvender sig til disse grupper. Regeringens udspil til en særlig uddannelsesindsats for de læsesvage grupper af voksne er et eksempel herpå.

Det økonomiske opsving, vi oplever for øjeblikket, skal bruges til at udjævne forskelle, ikke til at flere og flere får det bedre, mens et voksende mindretal ikke får gavn af opsvinget.

Virksomhederne må påtage sig et større socialt ansvar. Der er et bredt behov for at finde løsninger, hvor virksomhederne og medarbejderne som led i en samlet fornyelse af velfærds-samfundet kan tage et større ansvar for at integrere svage grupper i og uden for virksomhederne. Arbejdspladserne har naturlige forudsætninger for at bidrage til dette.

Arbejdslivet spiller en afgørende rolle i samfundslivet som ramme for fællesskab og integration. Tidlig indsats og forebyggelse kan ofte gribes mere effektivt an på arbejdspladsen. Spørgsmålet om virksomhedernes sociale ansvar vil i øvrigt på dansk initiativ blive genstand for behandling på et seminar under topmødet.

I vort samarbejde med udviklingslandene vil fattigdomsbekæmpelse fortsat udgøre det fundamentale princip. Det blev understreget i strategien for »Dansk udviklingsbistand frem mod år 2000«, som regeringen fremlagde i Folketinget i marts sidste år. Den efterfølgende debat viste bred politisk enighed om denne strategi.

Konkret vil bekæmpelse af fattigdom finde sted gennem valget af programsamarbejdslande. Fortrinsstillingen tilkommer de fattigste lande med særligt hensyn til den alvorlige situation for landene i Afrika syd for Sahara.

Gennem valget af bistandsformer og -sektorer lægges der særlig vægt på bistand til at fremme den økonomiske vækst. Vækst er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at forbedre levevilkårene for de fattigste grupper. Der må samtidig gøres en særlig indsats til imødekomelse af de fattigste befolkningsgruppers helt elementære behov.

I programsamarbejdslandene vil den konkrete udmøntning af målsætningen om bekæmpelsen af fattigdom ske i forbindelse med udarbejdelse af landestrategier for den danske statslige bilaterale bistand til de enkelte programsamarbejdslande. Landestrategierne vil fremtidig bl.a. skulle indeholde en analyse af fattigdomssituationen i de enkelte lande. Samtidig vil de enkelte bistandsaktiviteter skulle vurderes i forhold til fattigdomsmålsætningen.

Endelig vil jeg gerne nævne, at regeringen i næste folketingsår vil fremlægge en redegørelse til Folketinget om, hvordan vi mere systematisk sikrer en tværgående adgang til operationalisering af målsætningen om bekæmpelse af fattigdom gennem en ajourføring af de eksisterende retningslinjer for forberedelse og gennemførelse af projekter og programmer.

Ligesom vi fra dansk side har spillet en aktiv rolle i topmødets forberedelse i FN, vil vi også gå aktivt ind i dets internationale opfølgning i FN og i de multilaterale finansielle institutioner. Det centrale er, at FN-systemets kapacitet til at imødegå og forebygge økonomiske og sociale kriser styrkes.

Det er for regeringen vigtigt, at det bliver indholdet i opfølgningen, man fokuserer på. Det drejer sig ikke om at opbygge nye organer eller embeder, men om at få systemet til at fungere bedre og navnlig være bedre koordineret.

Et vigtigt element i opfølgningen bliver at få sikret, at der etableres statistik og andre rapporteringsmekanismer, som gør det muligt at måle og vurdere de fremtidige sociale forhold og udviklingen i dem sammenlignet med og sat i forhold til vedtagelserne i København.

Det hele er kun ord, vil nogle sige, men det var menneskerettighedserklæringen og vedtagelserne f.eks. fra kvindekongresserne jo også; men vil nogen bestride, at de har bidraget til en positiv udvikling?

Politiske grupperinger vil efter topmødet have en tekst at holde sig til, når de ønsker at holde regeringerne fast på løfter om social fremgang. Principper for demokrati, god regeringsførelse, solidaritet og prioritering af det enkelte menneskes problemer og behov bliver gjort til internationalt fællesje med disse dokumenter.

I den politiske erklæring vil stats- og regeringscheferne erkende, at de kun kan bevare borgernes tillid, hvis de gør borgernes behov til deres målsætning. De vil erkende, at fattigdom, mangel på produktiv beskæftigelse og social opløsning krænker menneskelig værdighed.

Med dette udgangspunkt vil verdens ledere forpligte sig til udryddelse af absolut fattigdom og nedbringelse af fattigdommen i øvrigt som en moralsk, social, politisk og økonomisk nødvendighed. De vil fastholde fuld beskæftigelse som et grundlæggende mål for økonomisk og samfundsmæssig udvikling. De vil fremme samfund, som er stabile, sikre og retfærdige og baseret på menneskerettighederne. De vil bekæmpe ligestilling mellem mænd og kvinder med et stærkt signal fra topmødet, et signal, der skal kunne høres helt til Peking til FN's 4. kvindekongress i september i år. Topmødet vil forpligte det internationale samfund til en særlig indsats for Afrika og de mindst udviklede lande. Det vil forpligte sig til at sikre, at strukturtilpasningsprogrammer omfatter målsætninger for social udvikling og ikke vender den tunge ende nedad.

Man skal ikke forvente, at de grundlæggende samfundsproblemer løses af topmødet. De løses som sådan aldrig. Disse problemer har menneskeheden levet med, lige så længe vi har kendt til organiserede samfund. Lige så længe, kan man jo også sige, har vi også kendt til dårligt organiserede samfund.

Men topmødet er væsentligt i og med, at det her er første gang, verdenssamfundet på en samlet måde har sat disse problemer på dagsordenen. Det vil skabe større opmærksomhed om uligheder og sociale problemer, og dette vil styrke bestræbelserne på at skabe forbedringer. Det gælder både internt i landene og på globalt plan.

Topmødevedtagelserne vil ikke bare indeholde overordnede, flotte principper, men også et meningsfuldt program for konkret handling. For Danmark og København er det ikke noget ringe resultat at lægge navn og lokaler til. Vi ser frem til den uge.

Forhandling

Lotte Henriksen (S):

Jeg vil gerne takke for ministerens besvarelse og sige, at et verdenstopmøde om social udvikling i København er en ny og fantastisk mulighed for at sætte den sociale udvikling i verden på den politiske dagsorden. Det er samtidig en konkret mulighed for at opleve FN's opgaver som værende andre end de sikkerhedspolitiske.

Topmødet er starten på en proces, en proces mod udviklingen af en social bevidsthed i de enkelte lande og landene imellem. Udfordringen for topmødet bliver at vække hele verdens sociale samvittighed.

Det største problem for verdens befolkning er fattigdom. Det er en altoverskyggende og begrænsende årsag til, at social udvikling ikke kan finde sted. At have et sted at sove, mad at spise og familie omkring sig er grundlæggende betingelser, som store dele af verdens befolkning daglig må kæmpe for.

I Danmark er det største sociale problem arbejdsløsheden. Med en arbejdsløshedsprocent i 1994 på 10,8 oplever mange danskere store menneskelige og økonomiske omkostninger, nogle ligefrem med social udstødning til følge. Men kan topmødet løse det? Svaret, ved vel alle, må være et nej. Det forventer vi i hvert fald ikke i Socialdemokratiet. Selv om topmødets slutdokument indeholder en målsætning om fuld

beskæftigelse, så indebærer kapitlerne i handlingsdelen af slutdokumentet ikke, at vi i Danmark efterfølgende skal ændre vor lovgivning for at kunne leve op til topmødets resultater, eller at vi kan opnå fuld beskæftigelse på baggrund af topmødevedtagelsen. De danske ambitioner om en fortsat udvikling af den danske velfærdsstat tror vi at vi kommer meget længere med i Danmark, end et topmødedokument vil kunne opnå enighed om.

Men det betyder jo ikke, at den danske debat slutter. Også i Danmark har vi brug for en grundlæggende diskussion om vort velfærds-samfunds fremtid. I Socialdemokratiet tør vi godt se også vort eget samfunds udfordringer i øjnene. Har vi også i fremtiden råd til folkepension til alle? Skal også rige forældre have børnecheck? Svigtes de svageste, fordi så mange får offentlige ydelser? Betaler vi folk for at være passive i stedet for at stille krav? Debatten er for så vidt startet. Det vigtige nu er at holde den i gang, lade så mange som muligt deltage i diskussionen og ikke tro, at vi fra den ene dag til den næste finder løsningen for vores samfunds udvikling.

Danmarks demokrati og udvikling indtil i dag bygger på den folkelige deltagelse og det folkelige engagement, vi blandt andet ser i kvindeorganisationer, mellemfolkelige bevægelser, hos græsrodder, foreninger og veletablerede organisationer og hos arbejdsmarkedets parter. Alle er de deltagere i samfundsdebatten, også de har visioner og holdninger, som vi politikere har det. Det er disse NGO'ere – som i øjeblikket knokler på Holmen – der sammen med folkene og regeringsdelegationerne i Bella Center kan gøre det sociale topmøde i København til en succes.

Selv om slutdokumentet fra topmødet ikke ville medføre lovændringer i dansk lovgivning, betyder det ikke, at Danmarks politiske ambitioner under topmødet skal være små – men det tyder engagementet i forberedelsesarbejdet jo heller ikke på – men det betyder, at vi realistisk skal vurdere, hvad det er politisk muligt at få gennemført. Danmark er jo kun ét deltagerland blandt mange, selv om vi er værter.

Jeg vil derfor kort glæde mig over, at det er lykkedes Danmarks deltagere i forberedelseskomitéens arbejde med baggrund i debatter bl.a. med det danske NGO-netværk at få indarbejdet gode synspunkter om ligestilling, handicappedes vilkår, bæredygtig udvikling, handvarende energi og sikring af oprindelige folks rettigheder.

Derefter vil jeg så koncentrere mig om de knaster, vi under topmødet har foran os. Gælden er det første punkt, jeg vil nævne. I Danmark har vi ladet udviklingsbistanden overgå fuldstændig til gavebistand. På den måde har vi bidraget til en gældslettelse til de lande, vi samarbejder med. Men udviklingslandenes gæld til udenlandske og multilaterale kreditorer har antaget et sådant omfang, at det i dag udgør den største hindring for social udvikling i verden.

Danmark må derfor fortsætte arbejdet for en gældsslettelse på 80 pct. til de dårligst stillede af udviklingslandene under topmødet. Det kan bl.a. ske ved, at vi lægger yderligere pres også på vores samarbejdspartnere i EU-landene. Det er jo yderst beklageligt, at EU her op til topmødets afholdelse ikke har kunnet opnå enighed hverken om EU's eget budget for udviklingshjælp eller om eftergivelse af Lomé-gælden, altså AVS-landenes gæld til EU.

Måske kunne vi også snart i Danmark eftergive den sidste gamle gæld, som udviklingslandene har til os. Måske vil udviklingsministeren kunne oplyse Folketinget om omfanget af den nuværende gæld til Danmark; så kunne vi jo tage fat på en diskussion om det.

Sidste år nåede Danmark den ene procent af BNI afsat til udviklingsbistand, og vi er nu gået i gang med opbygningen af en miljø- og katastrofefond. Dermed stopper vi altså ikke ved den ene procent, selv om mange af landene endnu ikke har nået de 0,7 pct.

På dette sociale topmøde må tiden være kommet til, at flere lande lever op til de 0,7 pct., som er FN's målsætning. I mit parti finder vi, at der nu må sættes en tidsfrist for at nå målet. Vi ser gerne, at tidsfristen kunne være år 2005, men årstallet vil vi for så vidt gerne diskutere.

I forlængelse af GATT-forhandlingerne og enigheden om WTO lovede industrilandene at kompensere de hårdest ramte lande efter WTO-aftalen. Også i dette spørgsmål vil vi gerne fremme gennemførelsen af disse positive tilsagn ved at fastsætte en tidsfrist for industrilandenenes kompensation. Det kunne være oplagt for Danmark også at tage dette spørgsmål op under topmødet.

Under forberedelseskomitéens møde i New York udviklede diskussionen om 20:20-princippet sig. Det har efterhånden fået stor opmærksomhed, og det forstås jeg for så vidt godt. Man får en målbar størrelse ved at sammenholde størrelsen af de sociale udgifter med udgifterne til andre områder. Da det jo tilsyneladende ikke

i alle lande kan lade sig gøre at nedbringe militærudgifterne, har de enkelte befolkninger dog her et sammenligningsgrundlag til at vurdere størrelsen af udgifter til henholdsvis militær og social udvikling.

Samtidig er der i princippet en gensidighed, som både stiller krav til bistandsyderne og bistandsmodtagerne, og det princip er sundt i et internationalt politisk samarbejds-klima. Det er baggrunden for, at vi har et stort ønske om, at 20:20-princippet vedtages i slutdokumentet på topmødet.

Som jeg tidligere har nævnt, har også arbejdsmarkedets parter påtaget sig et stort ansvar i udviklingen af Danmark som velfærdssamfund. De kollektive aftaler og opnåelse af overenskomster, der jo som bekendt også foregår i netop disse dage, ser jeg som en bekræftelse på, hvorledes andre end regeringer har ansvar og muligheder for at påvirke en social udvikling også andre steder end i Norden eller Europa.

ILO har allerede vedtaget en del konventioner, som en hel del lande ikke har ratificeret. Flere har måske fulgt tv's dokumentation af børnearbejde i Pakistan som eksempel på en konvention, der ikke efterlevs. Af andre konventioner kan nævnes den om organisations- og forhandlingsret, om slaveri og tvangsarbejde, om diskriminering og lige løn for lige arbejde. Ideen med konventionernes vedtagelse må jo være, at man også ratificerer dem og lever op til aftalerne i de enkelte lande. Vi har en opgave i at agitere for dette under topmødet.

I Socialdemokratiet tror vi på, at social udvikling godt kan finde sted samtidig med, at de nødvendige hensyn tages til miljøet. Netop ved at sammentænke miljø og beskæftigelse opstår flere job, ikke kun i udviklingslandene, men også i Danmark. Store ressourcer kan indvindes ved at gøre en social udvikling til en miljørigtig udvikling.

Flere elementer indgår allerede i topmødets slutdokument, og vi tager allerede en del initiativer selv i vores egen udviklingsbistand, der trækker i den rigtige retning. Mit ønske er, at Verdensbanken og IMF ville tage de samme hensyn til både miljøbæredygtig og social udvikling, som vi gør det i Danmark. Det bliver der forhåbentlig også lejlighed til at fremføre direkte over for dem under selve topmødet.

Der er med topmødet taget hul på en vigtig debat med mennesket i centrum. En af vores ambitioner under topmødet skal være at sikre, at denne debat kan fortsætte efter topmødets afslutning i København.

Det er på denne baggrund, ideen om at stifte en social kommission er opstået. Jeg vil her i dag gerne gøre mig til talsmand for en sådan kommission, der løbende kan måle og vurdere topmødevedtagelsernes gennemførelse. Den kunne for vores del gerne referere til ECOSOC, FN's økonomiske og sociale råd, eller andre af FN's eksisterende organer.

Der bliver brug for årlige statusredegørelser, bl.a. over fattigdommen i verden og efterlevelse af 20:20-princippet, hvis vi skal fastholde debatten om social og bæredygtig økonomisk udvikling i en verden med mennesket i centrum. Jeg vil derfor gerne opfordre regeringen til også at overveje, om vi fra dansk side kunne bidrage økonomisk til, at et sådant analysearbejde kan igangsættes efter topmødets afslutning i København.

Til sidst skal jeg så på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, De Konservative, SF, Det Radikale Venstre og CD fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

- »Idet Folketinget tager regeringens oplysninger om forberedelsen, gennemførelsen og opfølgningen af verdenstopmødet om social udvikling den 6.-12. marts 1995 til efterretning, opfordrer Folketinget regeringen til *at arbejde for*,
- at topmødet udbygger landenes internationale forpligtelser vedrørende 0,7 pct.-målsætningen, eftergivelse af udviklingslandenes gæld, menneskerettigheder, ligestilling, befolkningsspørgsmål og bæredygtig udvikling, som vedtaget i Agenda 21, samt tilskynder til at bringe den nationale lovgivning i overensstemmelse med konventioner og andre internationale aftaler,
 - at 20:20-princippet vedtages på topmødet, og at fattigdomsbekæmpelse bliver det grundlæggende princip i udviklingsbistanden, såvel bilateralt som multilateralt, herunder også i Verdensbanken og de regionale udviklingsbanker samt i udviklingslandene selv,
 - at der sker en effektiv og integreret opfølgning i FN-systemet af det sociale topmøde og de tidligere års FN-konferencer,
 - at FN løbende måler og vurderer verdens sociale udvikling i forhold til det sociale topmødes resultater samt
 - i februar 1996 at give Folketinget en redegørelse specielt om opfølgningen af det sociale topmøde.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 43).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har et par spørgsmål til fru Lotte Henriksen i forbindelse med den dagsorden, hun her læste op.

Det, jeg godt kunne tænke mig at vide, er, hvorfor der ikke står en mere præcis angivelse af en tidsplan, f.eks. i forhold til 0,7 pct.-målsætningen og i forhold til eftergivelse af udviklingslandenes gæld.

Spørgsmålet er jo, om det ikke er almindeligt accepteret i brede kredse også på verdensplan, at der skal ske en eftergivelse; det, der er problemet, er, hvilken tidsramme vi snakker om. Snakker vi om ét år, eller snakker vi om hundrede år? Det er måske et spørgsmål.

Et andet spørgsmål gælder den sætning, som slutter med »og andre internationale aftaler«: Er det blot en skjult formulering for det, der hedder WTO, altså de handelsaftaler, som mange udviklingslande jo faktisk har kritiseret, og som de mener er til skade for dem?

Det sidste, jeg godt kunne tænke mig at spørge om, er det begreb, der hedder fattigdomsbekæmpelse. Vil fru Lotte Henriksen godt uddybe, hvordan begrebet fattigdomsbekæmpelse skal forstås i den udgave, som foreligger her? Også Verdensbanken og IMF snakker jo om fattigdomsbekæmpelse og måske ikke altid i helt den samme betydning, som jeg vil bruge ordet.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Hr. Bruno Jerup stillede en del spørgsmål, og det første gjaldt tidsplanen bl.a. for eftergivelse af gæld.

Jeg er enig i, at man for så vidt godt kunne sætte et årstal på, og for min skyld kunne vi godt diskutere, hvad det årstal så skulle være. Det afgørende er selvfølgelig, at vi får sat en tidsfrist på – og når vi siger, at det er nødvendigt at sætte en tidsfrist på, mener vi ikke, at den tidsfrist skal være hundrede år, men så er det altså inden for en kortere årrække.

Når det er blevet præsenteret, som jeg gjorde i mit indlæg, at vi kunne tale om en tidsfrist, som hedder år 2005 i forhold til 0,7 pct.-princippet, så mener jeg faktisk, at det er inden for en relativt kort årrække, f.eks. op til 10 år. Men vi skal ikke låse os fast. Vi kan for min skyld godt flytte os til 12 år, hvis det er det, man kan opnå enighed om.

I forhold til fattigdomsbekæmpelsen vil jeg sige, at jeg nævnte også bæredygtig udvikling i mit indlæg som en af de ting, Verdensbanken og IMF også burde tage hensyn til, og fattigdomsbekæmpelse i den her forstand er altså, at der også i de enkelte strukturtilpasningsprogrammer tages sociale hensyn, sådan at strukturtilpasningsprogrammerne ikke kommer til at vende den tunge ende nedad og de store tilpasninger dermed ikke kommer til at gå ud over dem, som i forvejen er fattigst, altså mere et princip om at forbedre deres muligheder.

Jeg forstod ikke helt, hvad det var for et punkt, som hr. Bruno Jerup ønskede oplyst omkring de internationale aftaler – det andet punkt, der blev nævnt – så det vil jeg gerne have uddybet i forhold til pindene i dagsordenen, hvis jeg skal svare på det.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er ikke, fordi det er så kompliceret. Jeg vil blot gerne høre, om udtrykket »andre internationale aftaler« i det punkt, der slutter med »at bringe den nationale lovgivning i overensstemmelse med konventioner og andre internationale aftaler« er et kryptogram for f.eks. WTO-aftalerne, for handelsaftalerne, det, der tidligere hed GATT-aftalerne.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Når det er kommet med, som det er, er det i virkeligheden også lidt for at tage de punkter op, som ministeren også nævnte, nemlig alle de vedtagelser, der allerede er truffet på tidligere FN-topmøder. Bl.a. topmødet om menneskerettigheder i Wien mener vi lige præcis er noget af det, der skal tages ekstremt hensyn til netop nu, som situationen har udviklet sig. Det er grunden til, at det er formuleret, som det er.

I »konventioner« kunne der for så vidt også lægges de ILO-konventioner, som jeg nævnte tidligere. Men når jeg tænker på andre internationale aftaler, så er det først og fremmest menneskerettighedsaftalerne og det, der er opnået i forbindelse med topmødet i Wien.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jamen så er jeg nødt til at spørge: Skal det forstås sådan, at det ikke omfatter WTO?

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Nej, det skal det ikke. Det danske Folketing har ratificeret WTO-konventionen, og vi står naturligvis ved, at der også er aftaler i den forbindelse, som vi ønsker at følge op.

Jeg nævnte også, at der derudover var givet tilsagn om, at der i den sammenhæng skulle tages hensyn til de fattigste lande og de industrilande, som også gerne ville have lidt kompensation i forhold til WTO-aftalen. Naturligvis står vi ved den aftale om WTO, som vi har været med til at vedtage.

Formanden:

Fru Hanne Severinsen som ordfører.

Hanne Severinsen (V):

FN's verdenstopmøde om social udvikling falder sammen med FN's 50 års jubilæumsår, og det falder jo i en tid, hvor verdenssamfundet stilles over for nye udfordringer, efter at den kolde krig ikke mere er hovedudfordringen.

De temaer, som har præget de tidligere konferencer, viser noget om, hvad det er for problemer, verdenssamfundet står over for. Det var miljøproblemerne, der først og fremmest var fokus på i Rio, det var menneskerettighedsproblemerne i Wien, det var befolkningsproblemerne i Kairo, og nu skal vi så have et topmøde om social udvikling.

Der er nogle, som mener, der er ved at gå inflation i konferencer, og naturligvis skal vi også passe på, at det ikke udvikler sig til rene ritualer, hvor det eneste, der kommer ud af det, er år og tiår og nye fonde og nye organisationer. Men alligevel synes jeg, når man nævner de fire konferencer, at de hver på deres måde er utrolig vigtige for verdenssamfundet og dets udvikling.

Det, vi skal huske på, er, at FN jo først og fremmest har sin funktion som normsætter i det internationale samfund. Det betyder faktisk noget, når 130 stats- og regeringschefer mødes og forpligter sig, skriver under på deklamationer og i det hele taget kommer med flotte taler, som nogle måske vil sige bærer præg af at være vi er så gode-taler, men det er alligevel vigtigt, at de bliver holdt.

Det er nemlig noget, som man bagefter kan hænge de forskellige statsledere op på, og det er præcis på den måde, FN kan få indflydelse på de forskellige landes sociale udvikling. Vi ved godt, at FN ikke kan gå ind og bestemme nogen ting, men FN kan altså være med til at sætte nogle normer, som de forskellige organisationer bagefter kan tage op.

Det er også derfor, det er så vigtigt, at disse verdenskonferencer finder sted i et samspil med det, man i FN-sproget kalder NGO'er, og det vil sige alle de organisationer, som ikke er regeringsorganisationer, og alle dem, som formodes at varetage forskellige befolkningsgruppers interesser.

I den forbindelse vil jeg sige, at det er vigtigt, at vi får det samspil; men det er også vigtigt, det står klart, at det er os, der er politikere, det er os, der er de ansvarlige, og det er os, der skal lytte til dem, som mener, at de kender til problemerne. Det samspil synes jeg for det meste har fungeret godt, og jeg synes navnlig i dansk sammenhæng, at vi altid har haft et godt samarbejde med de såkaldte NGO'er.

De forpligtelser, der er i teksten, som den nu foreligger, ser ud til at være spændende forpligtelser, som jeg i hvert fald glæder mig til at se nogle af verdens diktatorer skrive under på. Hvordan de vil formulere sig ud af det, kan jo blive interessant.

Det gælder f.eks. spørgsmålet om at bruge mindre til militær og mere til social udvikling. Derfor lægger vi fra Venstres side meget vægt på det, som man kalder 20:20-princippet, fordi vi mener, at der er tale om dobbelte forpligtelser. Verdenssamfundet har en forpligtelse til at sørge for, at de lande, som er udviklede, hjælper de lande, som ikke er udviklede, og vi har også en forpligtelse til at sørge for, at en stor del af den bistand, vi yder, bliver fattigdomsorienteret.

For Danmarks vedkommende har vi ikke noget problem med at sige, at mindst 20 pct. skal være fattigdomsorienteret, eftersom fattigdomsprincippet er et integreret princip i hele vores bistandsfilosofi, men det vil det nok være for visse andre lande. Derfor er det godt, at man tager det op som en forpligtelse, og jeg håber, at det vil lykkes ministeren at få det til at blive til noget. Det fremgår ret tydeligt, når man ser på de forskellige befolkninger rundt omkring i verden, at der her er tale om en forpligtelse til en bistand, der er fattigdomsorienteret.

Men det er også en national forpligtelse. Det er også præsidenten for Kenya, som skal forpligte sig til at bruge noget af sit nationalbudget til social udvikling. Det er også i Saudi-Arabien og Kuwait, man skal bruge sit nationale budget til social udvikling. Der er mange lande, hvor man, hvis man kigger på deres nationalbudget, godt kan se, at der er noget, der går til social udvikling, sundhed, osv., men det er meget ofte noget, der kommer fra bistandshjælp, mens det, de selv betaler for, er militæret og andre ting. Så en forpligtelse nationalt til, at man skal bruge mindst 20 pct. af sit statsbudget til social udvikling, er mindst lige så vigtig som den internationale forpligtelse.

Så har jeg noteret mig, at det går lidt trægt med 0,7 pct.-målsætningen. Jeg deltog i Riokonferencen. Dengang nåede man frem til, at verdenssamfundet forpligtede sig til, at det skulle nås inden år 2000. Nu er det blevet til en skarp parentes med, at man vil prøve på at nå op på 0,7 pct., og målsætningen: år 2000 er forsvundet, så der er noget at kæmpe for. Det er noget, vi selvfølgelig også på de årlige generalforsamlinger skal arbejde videre med – vi kan nok ikke løse alle problemerne under Københavnkonferencen. Jeg noterer mig bare, at der er tale om et tilbageslag i forhold til Rio.

Så synes jeg også, at det er vigtigt – som også udviklingsministeren sagde – at det skal være handlingsorienteret, og at vi skal bruge det eksisterende apparat. Når vi skal måle den sociale udvikling, skal vi ikke begynde at lave nye kommissioner. Jeg noterede mig, at fru Lotte Henriksen ville have en socialkommission. Hvis det betyder, at man ligesom med Brundtland-rapporten laver en rapport og sætter fokus på nogle centrale problemer, synes jeg, det er i orden. Men jeg synes faktisk, det er vigtigt, at det er integreret i FN-systemet, og at vi ikke laver ny knopskydning. Vi har hele apparatet, men det skal bruges på den rigtige måde, bl.a. ved, at man sørger for social statistik, der viser, hvordan landenes tilstand er, så man hvert år eller i hvert fald med jævne mellemrum kan holde landene fast på, at de har været med til at skrive under på nogle målsætninger og nogle forpligtelser. Den nationale rapportering er vigtig, og det er også vigtigt, at der findes internationale sammenlignelig statistik på dette område.

Vi har fra dansk side lagt ud med en landerapport, og i den forbindelse kan man spørge sig selv: Er Danmark en succeshistorie, hvor alle andre lande er langt bagefter? I Danmark plejer

vi at mene, at vi er meget, meget, meget bedre end de fleste andre i verden. Det er vi sådan set også, men man kan se, at det danske velfærdssystem har nogle svagheder. Noget af det, jeg vil pege på, er, at selv om der ikke er nogen, som lider nød på den måde, som man ser det i ulandene, med sultende mennesker på gaden osv., har vi pacificeret, marginaliseret, en forfærdelig masse mennesker. Det viser noget om, at selv i et velfungerende velfærdssamfund som det danske er der problemer, og dem skal vi arbejde videre med.

Vi skal ikke kritikløst sige til ulandene: Her skal I se et flot samfund, det skal I bare efterleve. Jeg tror nok, at man i mange ulande ville mene, at vores måde at forsørge de ældre på – med at betale os fra det og så i øvrigt ikke have mange familiebånd – måske ikke lige er dét, de vil efterspørge. Det er vigtigt, at vi holder fast i, at vi godt kan blande os i andre landes interne anliggender. Interne anliggender gælder ikke mere. Det gælder også forebyggelse af konflikter. Vi har masser af konflikter rundt omkring i verden. Vi kan tage Tjetjenien. Hvad skaber det ikke af flygtningeproblemer og andre problemer, som i sidste ende bliver sociale problemer?

Det er vigtigt, at vi siger, at både menneskerettigheder og miljøhensyn og forebyggelse af konflikter er noget, som angår det enkelte land. Netop når vi ser på vores egen bistand og vore egne sociale problemer, skal vi sørge for, at vi ikke yder en bistand til udviklingslandene, som sætter et kontinent som Afrika på en art varig bistand. Derfor noterede jeg mig også med glæde, at ministeren sagde, at det ikke er programmer for, men programmer med udviklingslandene. Vi skal arbejde sammen om at få en udvikling i gang.

Til sidst vil jeg sige: Hvad er egentlig succeskriteriet? Her vil jeg på en måde appellere til pressen, for vi vil sikkert få mange historier om folk, der vader i luksus, samtidig med at de taler om gadebørn i Latinamerika. Det er nemt at lave den slags historier. Men det, der er succeskriteriet, er, at FN får etableret en form for dårlig samvittighed i verden. Det er FN's vigtigste funktion, og FN's succes ligger i, at landene føler sig forpligtet, og at det kan bruges i den lokale debat, når statslederne kommer hjem fra topmødet.

Pia Christmas-Møller (KF):

For første gang nogen sinde sætter verdenssamfundet direkte fokus på den sociale udvikling

med særlig vægt på fattigdom, beskæftigelse og social integration. Kan det lykkes at få sat verdens dårlige samvittighed på dagsordenen på en måde, så man virkelig bliver vækket til dåd efterfølgende, er meget nået på topmødet.

Alene det at få temaet øverst på dagsordenen er i sig selv ganske udmærket. Men det er efter Det Konservative Folkepartis opfattelse afgørende, at mødet i København ikke bliver et enkeltstående arrangement uden forpligtende indhold og uden opfølgning. Tværtimod skal topmødet være startskuddet til en vedholdende, gensidigt forpligtende prioritering af social udvikling i de enkelte lande og mellem de enkelte lande i verdenssamfundet.

Målet for selve topmødet må altså efter vores mening være dels at sikre så præcise og konkrete topmødevedtagelser som muligt, dels at sikre en effektiv opfølgning af vedtagelserne. Det sidste, opfølgingsprocessen, må vi fra dansk side arbejde for bliver præciseret som en del af topmøderesultatet. Kommer det ikke med, ved vi erfaringsmæssigt, at det samlede resultat forringes. Uden opfølgning og vedholdende interesse vil selv nok så flotte og formelt set bindende hensigts erklæringer forblive temmelig illusoriske i deres virkning.

Mange, NGO'ere og andre, må deltage aktivt i det opfølgende arbejde, men først og fremmest må FN være forpligtet. Det skal ikke ske ved at gøre FN-bureaukratiet større med nye organer, afdelinger og stillinger. Det drejer sig derimod om at effektivisere og koordinere bedre inden for de givne ressourcerammer, og det drejer sig om at opbygge en løbende statistik, som skal måle udviklingen i forhold til vedtagelserne på det forestående topmøde.

Landene må forpligte sig til at aflevere de relevante oplysninger. Det vil herigennem være muligt at sikre en kontinuerlig overvågning, og vi vil få løbende bidrag til at fastholde den sociale udvikling som et aktuelt tema på den internationale dagsorden.

Den sociale udvikling skal sikres i et samspil mellem landene og i det enkelte land. Respekt for menneskerettigheder og ligestilling, målettet indsats i befolknings spørgsmål og kravet om en bæredygtig udvikling må og skal være de bærende principper.

Udviklingslandenes gældsbyrde truer konstant med at gøre gabet mellem rig og fattig større. Det er derfor helt naturligt, at gældsproblemerne er et centralt spørgsmål på topmødet.

Vi er fra konservativ side tilfreds med, at den fælles dagsorden pålægger regeringen at arbejde målrettet for at sikre en så præcis og forpligtende tidsramme for opfyldelsen af 0,7 pct.-målsætningen for udviklingsbistandens størrelse som overhovedet muligt, en forpligtelse, som det internationale samfund selv har taget på sig, og vi må derfor kræve, at man også gør et ærligt forsøg på at nå målet. Hvad hjælper det, at et lille land som Danmark overopfylder målsætningen med en udviklingsbistand på 1 pct. af bruttonationalproduktet, når store velstillede lande nøler? Det må og skal der gøres noget aktivt ved. Her må det sociale topmøde fortsætte, hvor Riokonferencen sluttede, og ikke rulle tilbage.

Det er vigtigt at forpligte donorlandene, men det er mindst lige så vigtigt at forpligte modtagerlandene til at gennemføre de nødvendige omstillinger, som skal til for at sikre en bæredygtig udvikling med respekt for menneskerettighederne.

Hvad hjælper det, at den samlede udviklingsbistand stiger, hvis modtagerlandene selv foretrækker at bruge egne midler på militærudgifter? Er det rimeligt, at der findes lande, der har et militær som en stormagt og bruger det i en arrogant magtdemonstration både over for de mindre nabolande og over for minoritetsgrupper inden for landenes egne grænser, alt imens de modtager udviklingsbistand? Hvad hjælper det, hvis udviklingsbistanden i praksis først og fremmest er med til at holde gennemkorruperte systemer oppe?

Det er totalt perspektivløst, og næsten uanset niveauet for den samlede udviklingsbistand vil det have effekt som en dråbe i havet, hvis ikke der gøres noget ved disse ting. Det er uacceptabelt, og det vil være fuldstændig misforstået, om vi undlod at stille krav, som sikrer, at der bliver tale om hjælp til selvhjælp. Det kan kun ske ved at stille krav om gensidige forpligtelser, som understøtter strukturforbedringer, der kan medføre varige resultater til gavn for de allerfattigste.

En vedtagelse af det såkaldte 20:20-princip vil her være et vigtigt skridt i den rigtige retning. Vi mener i Det Konservative Folkeparti, at regeringen skal presse hårdt på for at få det med i slutdokumentet. Ved at gennemføre en gensidig forpligtelse mellem donor- og modtagerlande, hvorefter 20 pct. af udviklingsbistanden skal gå til det sociale område, samtidig med at modtagerlandene selv skal afsætte 20 pct. til det

socialle område, er der mulighed for at opnå mindst tre fordele:

For det første bliver princippet om gensidig forpligtelse slået fast, for det andet bliver det sociale område synliggjort, og for det tredje bliver det muligt at følge udviklingen op politisk. Vi er fuldt ud opmærksom på, at det ikke er helt nemt, og vi er også klar over, at der kan være nogle praktiske problemer, som skal løses hen ad vejen. Men vi mener grundlæggende, at det er et punkt, som bør prioriteres højt ved topmødet.

Som jeg indledte med at sige, er det vigtigt, at det sociale topmøde ikke bliver en isoleret foreteelse. Det skal sættes i sammenhæng. Budskaberne fra Wien, Rio og fra befolkningskonferencen i Kairo må medinddrages, ligesom FN må engagere sig kraftigt i det fortsatte opfølgingsarbejde. Derved vil det politiske pres få næring, og en udvikling i den rigtige retning vil blive styrket.

Anni Svanholt (SF):

Vi lever i en verden, hvor kløften mellem fattige og rige lande bliver stadig større, en verden, som står over for enorme problemer med en befolkningsekspllosion, der giver et kolossalt pres på naturgrundlaget, miljødelæggelser og miljøkatastrofer.

Vi kender desværre alt for godt resultatet af verdens uligheder, nemlig konflikter, krige, nød og elendighed. De rige landes uhæmmede økonomiske vækstpolitik sker på de fattige landes bekostning. De fattige lande udbyttes og kommer i en dyb afhængighed af de rige lande. En fuldstændig håbløs og endeløs gæld fastholder de fattige lande i en helt umulig og udsigtsløs situation.

Problemerne er omfattende og overvældende. Verdenssamfundet står over for enorme udfordringer, problemer, som kun kan løses, hvis verdenssamfundet kan samarbejde. De enkelte lande – især de rige lande – må se problemerne i øjnene, se bort fra egne snævre interesser og handle i solidaritet og fælles interesse.

Der skal sættes fokus på en helt ny social verdensorden baseret på solidaritet mellem rige og fattige lande og mellem rige og fattige i de enkelte lande, en ny social verdensorden, som skal sammenkæde social udvikling, økonomi, produktion, natur og miljø.

Det betyder, at der skal ske en omfordeling af ressourcerne, der får som konsekvens, at den rige del af verden får en nedgang i forbruget.

Det kræver, at der aftales internationale spille-regler for bl.a. handel, investeringer og handel med valuta, som fremmer en social udvikling på et bæredygtigt grundlag.

Problemerne er omfattende, og forventningerne til det forestående sociale topmøde er meget store. Men oplægget til deklARATIONEN er præget af en blind filter til, at traditionel økonomisk vækst er løsningen på alle problemer. Der tages ikke højde for vækstens konsekvenser for miljøet, til behovet for en bæredygtig udvikling. Der er behov for en langt bedre integration af vedtagelserne fra 1992 i Rio i erkendelse af, at social udvikling og miljø hænger uløseligt sammen.

Det er et problem, at vedtagelserne fra topmødet ikke bliver forpligtende. De enkelte lande kan så at sige bare skrive under på de mange ord og fine intentioner. Vedtagelserne i deklARATION og handlingsplan er for ukonkrete og målsætningerne for brede, og de grundlæggende internationale betingelser som gæld, bistand, handels- og investeringsforhold, strukturtilpasningsprogrammer, kontrol med transnationale selskaber osv., som de enkelte ulande er underkastet, er ikke belyst tilstrækkeligt og er ikke omsat i handling.

Det må der gøres noget ved på topmødet. Med udgangspunkt i hovedtemaerne på topmødet lægger SF vægt på følgende områder:

De internationale forhold spiller en helt central rolle for verdens fattige lande. Derfor bør der med udgangspunkt i fattigdomsbekæmpelse, social integration og beskæftigelse udarbejdes handlingsplaner, hvor de forskellige FN-institutioner indgår, med henblik på en effektivisering af indsatsen, ligesom Verdensbanken og Den Internationale Valutafond må forpligtes til en reel fattigdomsbekæmpelse.

Derudover skal i-landene selvfølgelig forpligtes til en massiv eftergivelse af gæld, specielt i forhold til de allerfattigste lande.

Der er også behov for en meget mere grundlæggende revision af ideologien bag strukturtilpasningsprogrammerne, så de sikrer en reel social udvikling, hvor der lægges vægt på uddannelse og sundhed.

SF mener også, at det er vigtigt, at der bliver indarbejdet nationale handlingsplaner til fattigdomsbekæmpelse. Sådanne planer ville give donorlande, der prioriterer fattigdomsorientering, et redskab i vurderingen af, hvor bistandsmidlerne vil have størst mulighed for at virke.

Kvindernes ligestilling og deres rolle i den sociale udvikling inddrages selvstændigt i deklARATIONENS forpligtelse 5. Kvindernes helt centrale rolle i udviklingsprocessen kan ikke understreges stærkt nok. På kvindeområdet er der takket være et stærkt og velorganiseret arbejde fra en lang række kvindeorganisationer fra mange forskellige lande opnået ret gode resultater. Der er bl.a. kommet vedtagelser om at sikre kvinders økonomiske selvstændighed, deres ret til at optage lån og eje jord og en statslig omfordeling af ressourcerne til fordel for kvinder. Tilbage står nogle enkelte spørgsmål, som skal inddrages i forhandlingerne.

Et andet problem er den manglende finansiering. Der mangler anvisninger på, hvordan der skal skaffes penge til at gennemføre vedtagelserne fra topmødet. Her er det oplagt at pege på, at de rige lande for længe siden – helt tilbage i 1970 – har forpligtet sig til at betale 0,7 pct. af bruttonationalproduktet i ulandsbistand. Men det er, som vi ved, ikke gennemført. Topmødet skal beslutte sig for et tidspunkt, hvor det skal være gennemført, og vedtagelsen af den såkaldte 20:20-model vil også sikre, at en række i-lande i deres ulandsbistand i højere grad vil prioritere social udvikling i udviklingslandene frem for egne kortsigtede kommercielle interesser. Modellen betyder nemlig, at mindst 20 pct. af ulandsbistanden skal gives til projekter og programmer, som fremmer social udvikling.

En anden mulig kilde til finansiering kunne være udløsning af en såkaldt fredsdividende. Det kunne omfatte forskellige initiativer, f.eks. etablering af en global demilitariseringsfond. Jeg vil endelig nævne, at en afgift på valuta-handel, som SF har fremsat forslag om her i Folketinget, ville være en meget vigtig kilde til indtægter her.

Vi synes, at regeringens politiske ambitionsniveau i forhold til topmødet kunne have været højere, og derfor mener vi, at Danmark nu må gøre en ekstra indsats på topmødet og koncentrere energien om at stramme op og gøre vedtagelserne forpligtende. I den forbindelse er det helt centralt at eftergive gælden for de fattige lande, at der fastsættes en tidsfrist for gennemførelsen af målsætningen om 0,7 pct. i bistand, at gennemføre 20:20-princippet, som forpligter mest muligt på det sociale område, at bæredygtig udvikling som vedtaget i Agenda 21 bliver indarbejdet og at sikre, at vedtagelserne på det sociale topmøde bliver fulgt op. Det kunne f.eks. ske ved at pålægge ECOSOC denne opgave eller

ved at få nedsat en socialkommission. Her vil jeg også gerne tilføje, at NGO'erne selvfølgelig skal inddrages i opfølgningen, og at der også skal foretages en opfølgning i Danmark.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at hvis det sociale topmøde trods alt bliver en succes, skyldes det ikke mindst de mange NGO-organisationer, der har været uhyre aktive i hele forløbet. Uden deres helt utrolige indsats var papirerne faktisk blevet meget ringere. Der er virkelig grund til at sige dem tak.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.52

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges

Tom Behnke (FP):

Forskellen mellem Fremskridtspartiets og andres holdning til det spørgsmål, der stilles i anledning af det historiske topmøde i København, skal nok ses i denne udtalelse af ministeren:

»Topmødet er en platform for at fremme danske synspunkter om social retfærdighed.«

Og videre hedder det:

»Sidestykket til international solidaritet er retten til at blande sig i andre staters indre anliggender.«

Det vil jeg godt gentage: Sidestykket til international solidaritet er retten til at blande sig i andre staters indre anliggender.

Et ord som storhedsvanvid er det første, der melder sig, når jeg læser en sådan sætning. Det næste, jeg kommer til at tænke på, er, at i virkeligheden er det, ministeren giver udtryk for i den pågældende sætning, social imperialism – at man påtvinger andre lande vores socialpolitik. Uanset hvad man så mener om den danske socialpolitik, er det forkert. Det svarer lidt til fortidens korstog, hvor man drog ud for at påtvinge andre den samme trosretning, som vi havde her i landet.

Jeg vil også sige, at kolonimagthaveriet er forbi, det er overstået, men det er at dømme efter ministerens citat ikke helt gået op for ministeren

endnu. Ministeren mener sig berettiget til at bestemme over andre landes indre anliggender, blot fordi man har givet de pågældende lande en lille pose penge. Da er det, vi skal passe meget på – specielt i anledning af et topmøde – at vi udviser meget stor tolerance over for andre lande og deres måde at lave socialpolitik på.

Vores socialpolitik er ikke den eneste rigtige, og der er endda lande, hvor vores socialpolitik slet ikke ville kunne bruges. Der er visse steder rundt om i verden, hvor man jo betragter f.eks. det, at vi i Danmark sender vore ældre på plejehjem, som en hån imod de ældre. Det var noget, man aldrig kunne finde på.

Der er endda lande, der taler om, at det er brud på menneskerettighederne, at vi blot sender vores ældre på plejehjem. Sådan er der forskel på landene.

Adskillige af de lande, som betragtes som ulande, har i virkeligheden selv bragt sig i den pågældende situation eller i hvert fald været stærkt medvirkende til det, ved at de pågældende lande misbruger milliarder af dollars på krig eller overforbrug og fråds hos magthaverne. Det ser vi gang på gang.

Så længe de pågældende lande bruger flere penge på krig eller luksus til magthaverne, end f.eks. Danmark yder i bistand, så er det ensbetydende med, at Danmark er med til at finansiere deres krig, vi er med til at finansiere den undertrykkelse, der sker af befolkningerne i de pågældende lande, og vi er medvirkende til at holde liv i den luksus, magthaverne bevæger sig i.

Ministeren sagde, at regeringen har lagt meget stor vægt på, at de gæster, der kommer til København, skal rundt og besøge de danske sociale institutioner, så de kan se, hvordan vi gør i Danmark. Jeg synes, det er et godt initiativ, for naturligvis skal vi holde døren åben og vise, hvilken model vi har valgt, og så kan landene jo lære af det, hvis de vil, og de kan lade være, hvis de ikke vil. Men det har jo vist sig, at stort set ikke nogen af dem, der kommer på besøg, har vist interesse for at komme ud og se de pågældende institutioner.

Nu kan man sige, at det kan der være flere årsager til. Men jeg vil vove den påstand – for det er jo kommet frem, at Tivoli vil holde åbent i den pågældende uge – at der bliver flere deltagere, der går i Tivoli, end der tager rundt og ser på sociale institutioner i Danmark. Det er lidt sørgeligt, men det viser måske, hvilken interesse andre viser for det her spørgsmål. Spørgsmålet er, om hele topmødet for nogle landes vedkom-

mende blot betragtes som en hyggetur, hvor man får mulighed for at komme til Danmark.

Vi har også kunnet læse i aviserne om, at det i virkeligheden er de fattigste landes magthavere, som har krævet den største luksus, når de kommer til Danmark, har krævet forskellige luksus-suitter på hotellerne, har krævet limousinekørsel, har krævet, at der bliver stillet chauffør til rådighed osv.

Jeg synes, det er lidt beskæmmende, men det siger meget godt noget om de lande og de magthavere, der er i de pågældende lande: I virkeligheden har de mere interesse i at varetage egne interesser end i at varetage deres borgeres interesser.

Udviklingsministeren mener, at landene bare kan opkræve noget mere i skat, for der er mange, der nemt kan betale mere i skat, og det gælder både i ulandene, i de tidligere østeuropæiske lande og i industrilandene. Men ministeren overser fuldstændig, at netop skattetrykket og tyveriet fra befolkningen er årsagen til de sociale problemer i industrilandene, men også i andre lande.

Militærudgifter og udviklingsudgifter står ofte i grell modsætning til hinanden. Blot en brøkdel af militærudgifterne kunne skabe vari-ge og virkelig mærkbare forbedringer af menneskers levevilkår.

Det er også vigtigt, at man effektiviserer anvendelsen af offentlige midler. Bekæmpelse af spild og korrupktion vil i sig selv kunne frigøre mange penge til social udvikling.

Men hvorfor skal vi så påtvinge andre lande de samme sociale problemer, som vi har i Danmark, sociale problemer, vi har på grund af det skattetryk, vi har? Løsningen bør være – og er det også, som det fremgår af Finansministeriets finansredegørelse fra august 1994 – at skabe større handelsfrihed.

Det er jo helt vanvittigt, at Danmark tvangsopkræver skatteydermidler og yder bistand til ulandene, samtidig med at Danmark selv er nødt til at låne milliarder hvert eneste år for at få finansloven til at hænge sammen. Hvis der skal ydes tilskud og bidrag til ulandene eller til organisationer, som vil etablere forskellige projekter i ulandene, så bør det være et krav, at pengene ikke tages fra tvangsopkrævede skattekroner, men det må være op til den enkelte at give frivillige bidrag til de lande eller til de organisationer, man har sympati for eller tillid til. På den måde ville f.eks. Danida helt af sig selv gå i opløsning, for det er kun nogle få misforstående

ministre og lignende, der kan se lyset i Danidas såkaldte projekter.

Nogle krav til fremtidige tiltag må være, at der bliver en endnu større grad af frihandel. GATT-forhandlingerne var slet ikke nok, vi må arbejde videre i den retning. Som jeg lige har sagt: Regeringen foreskriver selv i Finansministeriets finansredegørelse fra august 1994 på side 256, at frihandel er den eneste vej til bedre velstand for udviklingslandene og for alle andre lande i verden i øvrigt.

Men når man så alligevel yder en eller anden form for bistand til de pågældende lande, hvorfor så ikke gøre det på den rigtige måde? Vi så sidste år, at Etiopiens, jeg mener, det var udenrigsminister, stillede op i fjernsynet og sagde, at det var en forkert måde, Danmark ydede sin bistand på. Det havde en forkert virkning i de pågældende land. Han efterlyste, at man i stedet for blot at hælde penge i Etiopien lavede nogle projekter med hjælp til selvhjælp.

Se, det kunne have fået en dansk udviklingsminister til at sige: Jamen så gør vi det. Men det bevirkede det ikke. Nej, den daværende udviklingsminister gjorde bare det at forhøje bidraget til Etiopien og fortsatte altså med blot at hælde penge ind i landet, selv om landets egen minister havde sagt, at det var en forkert måde at gøre det på.

Danidas aktiviteter bør indstilles omgående. Der har kun været problemer med Danida. Pengene er ganske enkelt spildt, når Danida får lov til at disponere over dem. Jeg vil godt have lov til at citere en artikel, der var i Ekstra Bladet torsdag den 16. februar 1995:

»Beretningen, der ventes at udkomme senere denne måned, beskæftiger sig ikke mindst med et havneprojekt til 78 mio. kr., som ser ud til at være næsten 100 pct. spildt.

I årene 1989-91 anlagde Danida havnen Puerto Sandino på Nicaraguas vestkyst (Stillehavskysten). Havnen er en gave fra Danida til Nicaragua.

Efter fire år ligger havnen stadig næsten fuldstændig ubenyttet hen.

Puerto Sandino blev i 1992 kun anløbet af fire skibe. I 1993 af kun to skibe. I 1994 er niveauet ikke væsentlig højere. Havnekontoret kunne onsdag ikke på stående fod give det nøjagtige tal, men formentlig er der i 1994 tale om omkring fire skibe.«

Det er altså de projekter, man i Danida spilder skatteydernes penge på. Ikke nok med, at man har spildt skatteydernes penge, men det pågæl-

dende land har intet fået ud af det, man har gjort.

Hvis der skal gives bistand, hvis et flertal i Folketinget fastholder, at man vil bruge tvangsopkrævede skattekroner til at give til ulandene, må det være en betingelse, at de pågældende lande, vi yder bidrag til, som et minimum overholder menneskerettighederne eller i hvert fald har startet en proces frem imod samme.

Det fører mig så frem til at sige, at den dagsorden, som regeringen og et par partier mere har fremsat forslag om, kan Fremskridtspartiet ikke støtte. De sidste tre pinde er jo næsten en selvfølge, og dem burde det ikke være nødvendigt at præcisere i en dagsorden. Men specielt den første pind, der lægger op til, at man vil fortsætte den linje, at det skal være tvangsopkrævede kroner, man bruger til ulandsbistand, gør, at vi ikke kan støtte dagsordenen – og så det, at vi har lavet vores eget:

Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget pålægger regeringen at arbejde aktivt for, at slutdokumentet fra FN's sociale topmøde i København 1995 får en ordlyd, der respekterer følgende synspunkter:

- 1) De økonomisk velstillede lande opfordres til at afstå fra at optage lån på det internationale lånemarked for derigennem at give bedre plads til, at økonomisk dårligt stillede lande kan opnå bedre og billigere låneaftaler.
- 2) Fri markedsøkonomi og vækst er den eneste farbare vej til bedring af befolkningernes vilkår i alle verdens lande.
- 3) Staters overgreb mod landenes befolkninger og deres fundamentale menneskerettigheder skal fordømmes og bekæmpes overalt.
- 4) Staters overgreb mod befolkninger har altid skabt menneskelige tragedier, hvorfor internationale aftaler må bygge på individets rettigheder og ukrænkelige ret til fri udfoldelse.
- 5) Social tryghed og menneskelig trivsel er aldrig resultatet af statslig styring og indgreb, men kun mulig, når mennesker har personlig og økonomisk frihed.
- 6) Totalitære ideologier har bragt så megen menneskelig ulykke, tragedie og armod, at de må afvises som relevante i den fremtidige udvikling for en bedre verden.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 44).

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Hr. Tom Behnke sagde, at vi ikke skal blande os i indre anliggender, hvorefter hr. Tom Behnke jo sådan set sagde, at vi skulle blande os i indre anliggender. Det vil jeg godt lige påpege.

Når jeg siger, vi skal blande os i andre landes indre anliggender, så er det ikke med henblik på, at vi skal overføre vores sociale system, for jeg synes ligesom hr. Tom Behnke, at det ville det være fuldstændig fjollet at forestille sig at man skulle kræve de ældre på plejehjem, lige så vel som jeg heller ikke mener, at vi skal påtvinge nogen lige præcis vores form for demokrati eller den engelske form for demokrati.

Der er mange former for demokrati, men hr. Tom Behnke sagde jo netop, at vi skulle blande os, for hr. Tom Behnke sagde, at menneskerettighederne skulle overholdes, og at vi ikke skulle se på, at de brugte pengene på krig og på militær, og det er vi jo sådan set enige i, men det er netop at blande sig, og det er jo dér, verdenssamfundet har ændret sig.

Vi vil ikke mere acceptere, at det er et indre anliggende, at man f.eks. ødelægger tilværelsen for det tjetsjenske folk, selv om de nu tilfældigvis hører ind under russisk suverænitet. Det er dér, grænserne er blevet trukket i de senere år, sådan at vi ikke mere respekterer de såkaldte indre anliggender, når det gælder den slags områder. Det troede jeg da egentlig også hr. Tom Behnke var enig i.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

En bemærkning til hr. Tom Behnke, som pointerede, at det kun var misforstående ministre, der kunne se perspektivet i Danidas projekter:

Med den brede tilslutning til den dagsorden, som er foreslået i dag, oplever jeg ikke, at hr. Tom Behnkes opfattelse er baggrunden for den brede tilslutning, der rent faktisk igennem en længere årrække har været til hele Danidas del af Udenrigsministeriets virksomhed.

Derudover har jeg et spørgsmål om den danske bistand i Etiopien, som en minister skulle have udtalt overhovedet ikke var gavnlig eller nyttig. Nu har vi jo rent faktisk udpeget Etiopien som programsamarbejdsland, men har ikke

effektueret det endnu, hvilket betyder, at der ikke er givet bistandsmidler i mere traditionel forstand til Etiopien endnu.

Derfor må det have været nødhjælp, som Etiopien selv har bedt om, og derfor vil jeg gerne vide eller have en afklaring af, hvilket indhold det egentlig var, den pågældende minister fra Etiopien pegede på i den her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er en bemærkning til hr. Tom Behnke, som siger, at bistanden ikke skal opkræves via skattebetalingen, nej, det skal alene være frivillige betalinger, og så kan det være det samme.

Det er jo udtryk for et kulsort menneskesyn, hvis et land som Danmark ikke kunne afstå bistandsmidler til udviklingslandene. Argumentationen fra hr. Tom Behnke var, at når vi selv optager lån, så er det et problem for Danmark at yde bistand.

Jamen kan det virkelig være Fremskridtspartiets tankegang, at Danmark som et rigt land ikke skulle yde den meget begrænsede bistandshjælp, vi i dag yder?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Mit spørgsmål ligger lidt i forlængelse af fru Svanholts. Hr. Tom Behnke benyttede om bistandsmidlerne udtrykket tvangsudskrevne midler.

Nu beder jeg hr. Tom Behnke mobilisere al den fairness og fornuft, han er i besiddelse af, og det plejer faktisk at være en hel del. Kan det virkelige i et demokratisk samfund være sådan, at skattemidler, som er vedtaget ved lov i landets parlament, kan betegnes som tvangsudskrevne?

Findes der anden og bedre frivillighed end den demokratiske proces, hvor ca. 80 pct., hvis det ikke snarere er 85 pct., når vi ser på de seks partier, der foreslår dagsordenen i dag – måske nærmer det sig 90 pct., jeg har glemt at regne efter, det burde vi have gjort – og ser, at deres vælgere stemmer på de partier og de folketingsmedlemmer, som på fuldt demokratisk vis beslutter at benytte de og de penge til det og det formål, hvad det så end er i ind- og i udland, og er det så ikke fra forrige århundrede at tale om tvangsudskrevne midler?

Så har hr. Behnke jo ikke forstået en pind af, hvad demokrati går ud på.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Ja, det er også til hr. Tom Behnke fra det forrige århundrede, og det, jeg godt kunne tænke mig at få uddybet, er, om hr. Tom Behnke virkelig mener, at det er meget bedre, at man lader økonomiens sorte hånd styre, hvordan landene skal udvikle sig, end at man laver noget udviklingsbistand, hvor man muligvis kan være uenig i, hvordan den præcis bliver givet, men hvor den trods alt bliver givet ud fra nogle motiver om at være selektiv og politisk vurdere, hvor den har den bedste virkning.

Mener hr. Tom Behnke virkelig, at økonomien i verdensøkonomien er meget bedre til at styre det her, at den er en meget bedre garanti for, at man får en korrekt udvikling af verden eller en god udvikling af verden?

Jeg synes, det lyder lidt interessant.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Fru Hanne Severinsen spurgte, hvordan vi både kunne kræve, at menneskerettighederne skulle overholdes, og samtidig ikke ville blande os i landenes indre anliggender.

Jeg mener, at menneskerettigheder er noget af det, vi bør påse bliver overholdt overalt, men dér, hvor jeg synes man går over grænsen for, hvad det er rimeligt at blande sig i, er, når man blander sig i enkelte landes sociale anliggender og forhold.

Det, der skal ske – den måde, jeg ønsker at man skal regulere på – er ikke at gå direkte til landet og sige, at de skal gøre sådan og sådan og sådan, men at vi i hvert fald, når man nu yder bistand til forskellige lande, nøjes med at yde til de lande, som overholder menneskerettighederne. Det er da et simpelt lille ønske at fremsætte.

Fru Lotte Henriksen konstaterede, at i og med at der var et flertal for dagsordenen her i dag, var der også et flertal for Danida. Danida fremgår ikke med et eneste ord af den dagsorden, der er foreslået af regeringspartierne, og derfor er det en forkert konklusion at drage, at der dermed er flertal for de udskejelser, som Danida laver, og det misbrug af skatteydermidler, som Danida foretager.

Fru Anni Svanholt sagde, at det var et kulsort menneskesyn, at man kun skulle yde efter frivillige bidrag. Hvori består det kulsorte?

Vi hører en anden, nemlig hr. Arne Melchior, der siger, at 80-85 pct. af befolkningen har stemt på de partier, der nu om et øjeblik vil vedtage

den dagsorden, der ligger her. Hvis disse mennesker virkelig mener noget med at have stemt på disse partier, så ville de jo også give frivillige bidrag til de forskellige projekter.

Men grunden til, at mange mennesker i dag ikke længere yder frivillige bidrag til forskellige organisationer, er jo netop, at de bliver beskattet meget, meget hårdt, så de ikke har mange penge tilbage at gøre godt med, og derudover ved man jo, hvad der sker, hvis man giver til et eller andet projekt: Jeg kan huske tilbage i 1986, da man samlede ind til Etiopien, og pludselig, da alle folk havde givet det bidrag, som de syntes var rimeligt og relevant i den sammenhæng, gik regeringen ind og sagde, at den fordoblede beløbet.

Det betød, at de samme mennesker, der havde givet et frivilligt bidrag, pludselig skulle til at betale dobbelt så meget, som de egentlig havde tænkt sig. Det er klart, at befolkningen kun lader sig narre én gang, for så er den klar over, at der er et flertal i Folketinget, der ønsker, at man bruger tvangsudskrevne midler til det.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Jeg synes gerne, jeg vil give hr. Tom Behnke endnu en lejlighed til at svare på mit spørgsmål vedrørende ministeren fra Etiopien.

Derudover vil jeg selvfølgelig gerne sige, at vi inden sommerferien i Folketinget havde en lang debat om Danidas strategi fremover – og det er sådan set også det, Danida arbejder efter i øjeblikket – og dengang var der det samme brede politiske flertal, der også gemmer sig bag den dagsorden, som bliver vedtaget i dag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Nu har jeg regnet, og jeg skylder faktisk den oplysning, at det er mere end 90 pct. af vælgerkorpset, der står bag de partier, der stemmer for denne her dagsorden.

Så undgik hr. Tom Behnke altså at svare på mit spørgsmål, om han ikke mener, at den demokratiske proces er et hundrede procent opfyldt, når Folketinget vedtager et budget og vedtager indtægter og udgifter og regeringen selvfølgelig i øvrigt disponerer efter disse love og vedtagelser.

Har hr. Tom Behnke anvisning på et bedre udviklet eller en højere grad af demokrati end det, der her gør sig gældende?

Så til påstanden om, at hvis folk står bag det, kan de jo selv sende penge. Jamen det kunne man jo sige om alting. Det kunne man jo også sige om sociale foranstaltninger her i landet og om masser af andre ting. Ikke desto mindre er det altså sådan, at jeg er sikker på, at det er i fuld overensstemmelse med den demokratiske orden og med befolkningens vilje, og at man er glad for og tilfreds med, at en væsentlig del af den støtte, man ønsker at yde – heldigvis er der da mange danske borgere, der yder meget mere gennem diverse organisationer og alle de girokort, vi modtager hver uge, og lad dem bare blive ved med at komme! – bliver samlet og bestyret af myndighederne.

Det kan hr. Tom Behnke da ikke benægte. Tænk, hvis det skulle overlades til hver enkelt! Så kunne det jo være, at der var nogle Fremskridtsfolk, der en gang imellem glemte at sende de girokort ind.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg afstod sådan set i første omgang, for det var mit absolutte indtryk, at hr. Tom Behnke havde hænderne fulde. Der var jo ikke nogen grund til at overbebyrde taletiden.

Jeg kan alligevel ikke lade være med på baggrund af hr. Behnkes sidste udtalelser at konstatere, at der er en afgrundsdyb forskel mellem den opfattelse af den verden, vi står over for, som hr. Behnke har, og den, som vi andre har.

Den opfattelse, hr. Behnke giver udtryk for, er, at det, der sker ude omkring i verden, påvirker os kun i det omfang, det generer os, fordi vi ser nogle krænkelse af menneskerettigheder, og det skal vi selvfølgelig ikke acceptere, dér skal vi sige fra. Men vi skal ikke gøre noget i egentligste forstand, fordi det jo i sidste ende ikke vedrører os. Vi skal ikke gribe ind, vi skal ikke i den grad blande os, men vi skal selvfølgelig sige, at vi ikke kan lide det.

Hvis det er opfattelsen, så er den milevidt fra den opfattelse, der siger, at verden hænger sammen, at de lande, der har problemer med menneskerettigheder, med fattigdom, med militære konflikter, med katastrofer – deres problemer er i sidste ende også vores, og hvis vi venter længe nok, så kan vi mærke det så tydeligt, så vi ikke er i tvivl.

Derfor bliver det i sidste ende et spørgsmål, om hr. Behnke virkelig, både hvad angår det globale samfund og med hensyn til det danske samfund – det har vi jo konstateret en række

gange i denne sal – har det synspunkt, at fattigdom er en privatsag. Det tror jeg virkelig er det hele toner ned til.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg skal fortælle hr. Tom Behnke noget om det kulsorte menneskesyn.

Det, der var gennemgående i de udtalelser, hr. Tom Behnke kom med, var jo, at den bistand, som Danmark giver, den sølle lille bistand, som det i virkeligheden er, faktisk var for meget, og den skulle reduceres, og det er i virkeligheden udtryk for, at Fremskridtspartiet ikke vil se de store fattigdomsproblemer i øjnene og gøre noget ved dem. Det er jo da udtryk for, ja, at vi er nok i os selv – en egoistisk tankegang.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Hr. Bruno Jerup var i sit indlæg tidligere inde på, om det virkelig var min mening, at det skulle være finansmarkedet, der styrede det her.

Det, jeg henviste til i mit indlæg, var den finansredegørelse, som regeringen har udgivet, og hvoraf det sort på hvidt fremgår på side 256 og 257, at frihandel er vejen frem ikke kun for ulandene, men for alle verdens lande.

Fru Lotte Henriksen spørger igen til det her med Etiopien. Det, der skete dengang, var, at der var en minister, der trådte frem og sagde: Når I blot sender en pose penge, så er det ikke sundt for vores måde at håndtere tingene på.

Det var, som om han sagde, at det var for lette penge og dermed manglende ansvar i regeringen. Altså ligesom det ordsprog, der hedder: Hvad der kommer let, det går let.

De havde ikke den samme respekt for det, for nåh ja, der kom jo altid den pose penge, som man så bare kunne bruge, og det, han gav udtryk for, var, at det ikke var særlig hensigtsmæssigt. Derfor skulle man lave nogle projekter, hvor der var hjælp til selvhjælp, således at de selv fik ansvar for, at udviklingen gik i den rigtige retning. Det var det, han gav udtryk for.

Så siger hr. Arne Melchior, at der ikke kan være tale om tvangsudskrevne skattekrone, for vi lever jo i et demokrati. Det er rigtigt. Det er et flertal i befolkningen, der ønsker, at det skal være på den måde, som det er. Det går jeg da ud fra, for jeg regner med, at vælgerne stemmer på de partier, de mener fører den rigtige politik.

Men det hindrer ikke mig i at stå som repræsentant for mine vælgere, der har et andet syn

på tingene, og gøre opmærksom på, at jeg tror, at hvis man lavede skatteopkrævningen frivillig, så ville man ikke få det ind i skat, som man får i dag. Hvis man lavede – som man har det i visse stater i USA – en folkeafstemning om, hvorvidt der skulle være skattestigninger eller ej, tror jeg heller ikke, vi havde det skattetryk, vi har i dag.

Men det er jo så nemt, når man sidder i sin lænestol, at sige: Nåh ja, men det er jo naboen, der betaler. Det er jo i virkeligheden ikke mig, der betaler, det er naboen, for det er via skattebilletten, og så mærker vi det nok ikke, for så bliver det fordelt på os allesammen.

Og så er der rødt igen.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg undrer mig stadig væk over det her med den etiopiske minister. Etiopien har vi udnævnt til programsamarbejdsland. Det er ikke noget, jeg har været enig i, men det er blevet udnævnt som programsamarbejdsland. Men den hjælp, vi hidtil har givet, har vi givet i et samarbejde mellem Dansk Røde Kors og Etiopiens Røde Kors, og det er netop hjælp til selvhjælp, så den hjælp, vi giver i øjeblikket, er jeg meget enig i går til nogle steder, hvor der er virkelige sundhedsproblemer og sociale problemer. Etiopien er et meget dårligt eksempel, synes jeg.

Det kan godt være, man kan finde andre eksempler, f.eks. havne, der har været dårlige. Vi er alle sammen enige om, at hvide elefanter, som man kalder dem, må vi undgå. Men jeg synes da netop, at Etiopien er et meget godt eksempel på, at vi har givet en overgangsbistand, hvor det har været en frivillig organisation, der har organiseret tingene på græsrodsplan.

Hvis jeg skal sige noget kritisk om Etiopien, så er det, at vi lidt for hurtigt har sagt, at det ville blive programsamarbejdsland, for det er netop et eksempel på, at vi nok skal vente med at sige det, til vi er sikre på, at det er et demokrati. Der er også menneskerettighedskrænkelser i Etiopien.

Jørgen Estrup (RV):

Det sociale topmøde i København repræsenterer et gennembrud for den betragtning, at fattigdom og social afmagt er centrale årsager til væbnede konflikter, til økologiske katastrofer, til flygtningestrømme, i det hele taget årsag til et globalt samfund præget af konflikter, nød og generel ustabilitet.

Dermed er man også ved noget, der er helt centralt i FN's Charter, som man kan læse i såvel præambelen til Charteret som i kapitel 9, hvor netop den betragtning er grundlæggende. Men det er noget, som i FN's historie gentagne gange har været genstand for indædt diskussion og modstand fra visse lande, ikke mindst de velhavende lande, som ikke havde lyst til at acceptere, at spørgsmål om deres sikkerhed også hang sammen med den fattige del af verdens livsvilkår og med den fattigdom, man kunne iagttage.

Denne konflikt er tilsyneladende nu brudt ud. Nu får vi et topmøde om de sociale forhold, om fattigdommen og dermed altså en erkendelse af, at konfliktforebyggelse og fattigdomsbekæmpelse er to sider af samme sag, og at social udvikling ikke bare er et nationalt spørgsmål; det er i høj grad også et internationalt spørgsmål. Dermed er vi også tilbage ved den debat, som netop udspandt sig med Fremskridtspartiets ordfører som den centrale person.

Fra dansk side er der selvfølgelig ikke nogen stor grund til at diskutere vores egen velfærdsmodel i den sammenhæng, selv om det i høj grad også er et dansk ansvar. Vi ved godt, at vores velfærdsmodel har lidt vokseværk, at den trænger til at trimmes, og at vi – i hvert fald flere af os – gerne vil lave visse reformer, som i højere grad realiserer det, man kunne kalde velfærd under ansvar. Den diskussion får vi rig lejlighed til at føre i anden forbindelse.

Derimod er der grund til at lægge mere vægt på, at vi i vores egen bistand til den tredje verdens fattigste lande i høj grad har lagt vægt på netop fattigdomsbekæmpelsen. Det er dét, der er det centrale krav til vores bistand. Og dermed har vi altså længe sat fokus på den debat, som topmødet skal have.

Det kan naturligvis gøres endnu bedre, end det har været gjort hidtil, og det er bl.a. det, der ligger i den nye strategi for Danidas bistand. Jeg vil godt i den forbindelse sige tak til ministeren, som jo understregede, at man nu sætter gang i arbejdet om, at landestrategierne vurderes ud fra en fattigdomsmålsætning, og at vi får en handlingsplan og en redegørelse til Folketinget. Det er jeg i hvert fald tilfreds med, og jeg tror også, at Udenrigsudvalget, som bad om det i en beretning sidste folketingsår, er tilfreds.

Danmark har gjort meget. Vi har nået 1 pct. af bruttonationalproduktet. Vi har lavet gældsletelse. Vi har ikke mindst lavet en miljø- og katastroferamme, som sætter miljøet i centrum. Der-

med har vi vist, at vi er villige til at bære byrder, men vi har også vist, hvor vejen er, og det tror jeg måske er det vigtigste i relation til topmødet. Vi har skrevet dagsordenen – i hvert fald været med til det – og vi kan på den baggrund være med til at presse vores partnere i den rigtige retning, det vil sige få den industrialiserede verden til at reagere på de krav, der med rimelighed kan stilles.

Byrderne må bæres i fællesskab, hvilket er en forudsætning for, at vi kan blande os i andre landes problemer med en vis ret og kan kræve af dem, at de respekterer grundlæggende menneskelige rettigheder.

Der er en direkte linje fra de tre konferencer, som vi nu har inden for synsvidde: Riokonferencen, Kairokonferencen og nu Københavnskonferencen. De tre konferencer hænger tæt sammen: Riokonferencen satte fokus på sammenhænge mellem miljøproblemer, manglende udvikling og fattigdom, Kairokonferencen på befolkningsproblemerne, den manglende udvikling og fattigdommen, og nu får vi altså fattigdommen sat i centrum i København.

Det kræver en konkret finansiel opfølgning, hvis vi skal løse de problemer, for det er problemer, som ikke forsvinder af sig selv. Der er et krav til alle tilstedeværende lande, men selvfølgelig først og fremmest til de rige. Men i vrimglem af konferencer – i hvert fald de tre konferencer – synes jeg, at der mangler en fjerde dimension.

Der er ingen tvivl om, at der eksisterer en sammenhæng, hvor udgifterne til det militære, til hele det sæt af funktioner og materiel, som præger en stor del af den tredje verden, også betyder manglende udvikling og dermed fattigdom. Det ville være smukt, om også en sådan konference kom til at indgå i FN's forpligtelser, og hvad kunne være mere rimeligt end at lade USA selv sørge for, at en sådan konference blev afholdt?

Forpligtelserne for den rige verden ligger selvfølgelig ikke kun på det militære område. Når vi ser på, hvordan udviklingen har været, så ved vi udmærket, at ulandene har brugt urimeligt store dele af deres ressourcer på militæruddgifter. UNDP's redegørelse, Human Development Report fra 1994, viser, at man i 1992 brugte 125 mia. dollars på militæruddgifter, og hvis det sammenlignes med, hvad der blev brugt på de sociale områder, så brugte man 12 pct. af militærbudgettet til sundhedsudgifter, 4 pct. til uddannelsesudgifter og 8 pct. til at løse

befolkningsproblemer. Disse tal sætter lidt fokus på, at udviklingslandene prioriterer totalt galt, og at presset derfor i høj grad også skal lægges på dem.

Jeg er enig i det, som andre har sagt, at det såkaldte 20:20-princip i hvert fald er en indirekte og derfor god måde at få løst op for den diskussion på, eftersom vi jo ikke direkte kan blande os i statsbudgetterne, men man kunne jo tænke sig, at man kunne få lavet en sådan social kontrakt mellem de rige og de fattige lande, hvor hver især bidrager til, at der bliver sat fokus på fattigdomsbekæmpelsen og dermed lagt mindre vægt på de militære udgifter.

Det er også klart, at gældslettelsen må være et fuldstændig centralt emne på topmødet. Intet samfund er tjent med, at borgerne synker ned i bundløs gæld, for det går også ud over de andre, der er med i samfundet, og sådan er det altså også på global basis: når nogle går ned, så er der andre, der mærker det. Derfor skal vi også have gjort noget ved den gæld, som tynger ulandene.

Vi skal have gjort noget ved målsætningen om de 0,7 pct. af bruttonationalproduktet, for det er utilfredsstillende, at de rige lande i dag i gennemsnit kun bruger 0,3 pct.

Men ulandene skal naturligvis også vise viljen til at skabe et klima for vækst med social udvikling. De må rydde op i korrupsion, bureaukrati og magtmisbrug og dermed vise solidaritet med deres egen befolkning.

Danmarks rolle på topmødet bliver i høj grad at formidle, at få præciseret nogle forpligtelser, at få gentaget dem, der allerede er vedtaget på andre topmøder, samt få sat nogle tidsfrister, men jeg tror ikke, at udviklingsministeren skal forsøge at pudse den danske glorie, og jeg tror heller ikke, han har det i tankerne, for det ville være en misforstået dansk indsats at tro, vi kunne opnå noget ved blot at fremstille, hvor langt vi selv er kommet.

Dagsordenen er sat, det skete i de måneder, hvor FN forberedte topmødet i New York. Nu gælder det om at få vedtagelserne hjem; det er en formidlingsindsats, som udviklingsministeren står over for, og den har jeg fuld tiltro til at han kan løfte.

Men dette rejser naturligvis også spørgsmålet om, hvad sådan et topmøde fører med sig. Det er selvfølgelig ord i første række, men det er altså også en konference, hvor 130 statsledere kommer til stede, og dermed vidner det om, at der findes sådan noget som en global samvittig-

hed. De pågældende statsledere har ikke følt det betimeligt at blive væk fra konferencen; der ligger et fælles pres på dem for at være til stede.

Men hvis det pres skal have mening længere end konferencedagene varer, så kræver det opfølgning; det kræver, at FN selv er opmærksom på nødvendigheden heraf, og det betyder naturligvis også, at FN's fremtid i den sammenhæng er afgørende. Det kan ikke nytte noget, at vi har en situation, hvor FN, som vi bidrager til i tillid til, at de løfter vores visioner og forhinder nogle af de værste miserer, til stadighed går fra den ene finansielle krise til den anden. Derfor ville det være godt, om den danske regering også ville rejse spørgsmålet om en mere permanent indtægtskilde for FN.

Bruno Jerup (EL):

Det er vigtigt, at FN gør sig nogle overvejelser om den sociale udvikling i verden, og det er også vigtigt, at man prøver at udstikke nogle retningslinjer for, hvordan man kunne tænke sig at ændre de sociale forhold både mere lokalt og globalt, og hvilke strukturelle problemer der kan være med verdensøkonomien. Netop det sidste er nok noget af det sværeste og noget af det, som det er sværest at føre igennem ved sådan et topmøde.

Vi kan jo se, hvordan udviklingslandenes gæld og deres gældsbyrde har udviklet sig til et reelt økonomisk fængsel, som betyder, at de reelt er stavnsbundne i forhold til den vestlige verden, Verdensbanken, IMF m.v., hvilket betyder, at de reelt har ret få muligheder, ret få veje til at regulere deres egen økonomi og deres egne demokratier, netop fordi de er bundet til verdensøkonomien, bundet til de gælds-fælder, som vi har puttet dem i.

Et topmøde er nødt til at komme med nogle fremadrettede konklusioner på gældsområdet, for hvis der ikke kommer det, kan man næsten betegne det som en tom gestus. Det er ikke sådan, at vi ikke mener, at man ikke kan sige mange pæne ord, og at man ikke bør sige mange pæne ord, men hvis det er sådan, at man ikke er i stand til at komme med nogle fremadrettede konklusioner om udviklingslandenes gældsproblemer, så står vi dårligt efter topmødets afslutning.

Jeg har hæftet mig ved de mange pæne ord, både fra ministerens side og også fra flere af de andre ordføreres, og jeg vil da sådan set sige tak, for meget af det, som er fremhævet, er godt; det er da udmærket. Men hvis man kigger på

f.eks. Afrikas gældsbyrde, så er det jo ikke nok at snakke om, at der skal være en eller anden afvikling af gælden, for over hvor lang tid skal den afvikling foregå? Det er sådan, at Afrika for øjeblikket reelt ikke har nogen muligheder for, selv inden for mange år, at afvikle den gæld. Det vil sige, at det eneste realistiske i forhold til Afrika er at annullere gælden inden for en meget kort tidshorison.

Man skal i øvrigt inden for en kortere tidshorison også gå ind og lave en gældsafvikling for andre lande, f.eks. Latinamerika.

Det store problem i verden – altså ud over gældsproblemet – er, hvordan verdenssamfundet udvikler sig fremover. Det er jo meget flot og meget fint, at man går ud med forskellige holdninger om, at nu skal der også gøres noget mere ved, at udviklingslandene skal have støtte, som primært går til at forbedre de fattiges forhold – det kan man jo kun være for – men det store problem er jo, at det økonomiske bytteforhold mellem udviklingslandene og Vesten er helt ved siden af.

Det betyder reelt, at de er nødt til at købe de varer, som vi producerer, til en høj pris, mens vi køber de varer, som de producerer, til en lav pris, selv om den mængde arbejdskraft, som indgår i en konkret vare, og også den mængde teknologi, som indgår i produktionen, godt kan være den samme. Det bytteforhold, som vi af forskellige historiske og politiske grunde har været i stand til at fastholde dem i, betyder, at de reelt ikke kan blive løftet op på et niveau, som i tilstrækkelig grad vil kunne trække dem ud af den fattigdomsfælde, som de for øjeblikket er i.

Derfor kommer man ikke uden om som en del af diskussionen om økonomien og gælden at diskutere det, der hedder WTO, tidligere GATT, dvs. diskutere den handelsaftale, som vi mener er med til at fastholde udviklingslandene i et afhængighedsforhold, der betyder, at de ikke har en reel mulighed for at komme ind på vores marked med deres produkter til en tilstrækkelig pris, samtidig med at vi kan overdynde dem med vores produkter. Det betyder, at hvis det er sådan, at man ikke forholder sig til, hvordan økonomien og handelen kører på verdensplan, så kan man heller ikke løse nogen af de fundamentale problemer med gælden og fattigdomsproblemet.

Vi mener sådan set, at en dagsorden nødvendigvis må indeholde nogle modeller og nogle ideer til, hvordan man kan gøre noget ved det her.

Et andet punkt, som man bør overveje, er forholdet til den danske udviklingsbistand. Vi er opmærksomme på, at der er sket nogle skift i udviklingsbistanden de senere år, hvor man bl.a. er gået væk fra at give støtte i form af lån og i stedet for giver den som direkte støtte. Det er for så vidt positivt, men der er jo stadig væk nogle problemer i forhold til, at en stor del af den danske udviklingsbistand bliver givet som støtte til projekter, som i vid udstrækning er støtte til danske virksomheders ekspansion i udviklingslandene, hvor den altså kun i meget ringe udstrækning bliver brugt til at udvikle lokale ressourcer.

Og det er grundlæggende, at hvis det her skal have nogen fremtid, må man gå efter at udvikle lokale ressourcer, som er bæredygtige, som kan skabe nogle bæredygtige lokale miljøer og produktioner, der kan klare sig – også efter at den danske virksomhed ligesom har trukket det hjem, som den syntes den kunne bruge.

Derfor synes jeg måske nok, at den rapport, der er lavet fra den danske regerings side, om, hvordan det ser ud i Danmark, er lidt for selvrosende. O.k., vi er da enige i, at der er mange ting i Danmark, som er væsentlig bedre, end det er i verden som helhed, men den form for selvros, hvor man går ind og siger, at vi er de gode, og I skal bare gøre ligesom os, mener vi er et forkert signal, som for ret mange landes vedkommende ofte vil være helt umuligt at omsætte til praksis – også selv om de synes, det var en god idé. Derfor bør man prøve at tænke i en lidt anden retning og ikke i så høj grad på gør ligesom os-ideen.

Den vestlige blok har jo på mange måder formålet at sætte sig på verdenshandelen og verdensøkonomien. Vil man se på, hvordan det faktisk står til, så kan man i LO-Bladet i dag læse nogle forskellige udsagn om, hvordan verdensøkonomien er fordelt. Det er f.eks. sådan, at 20 pct. af verdens befolkning tjener 82,7 pct. af verdens samlede indkomst, at 800 mio. mennesker går sultne i seng hver dag, at en tredjedel af Jordens befolkning lever under den fattigdomsgrænse, som man snakker om i FN, at USA eksporterer for 20 mia. dollar våben til udviklingslandene hvert år – som bl.a. er en del af deres gældsproblematik – at f.eks. et fattigt land som Nigeria pr. år. pr. indbygger modtager 7 dollars i bistand. Det er bare for at nævne nogle af eksemplerne.

Hvis det er sådan, at man skal flytte rundt på så store problemstillinger, hvis det er sådan, at

man skal gå ind i og forestille sig, at man skal ændre forholdene for 800 mio. mennesker, som sulter, og hvis man skal hæve fattigdomsgrænsen eller hæve leveniveauet, så en tredjedel af Jordens befolkning ikke lever under den officielle fattigdomsgrænse, så snakker vi altså ikke om små bistandsmidler eller mindre projekter, så snakker vi i realiteten om en radikal ændring af hele verdensøkonomien.

Jeg ved selvfølgelig godt, at vi ikke kan pålægge den danske regering at klare en omlægning af verdensøkonomien her ved topmødet, men jeg synes, det er vigtigt, at man har sig for øje, at det faktisk er sådan nogle forhold, vi er oppe imod, hvor hele verdensøkonomien er skruet så forkert sammen, at vi reelt har en situation, hvor den rige verden – som vi tilhører – fungerer som en imperialistisk magt over for store dele af den fattige verden. Vi har låst dem fast på en måde, så de, næsten ligegyldigt hvad de gør, ikke kan komme ud af det.

Om den dagsorden, som ligger fra regeringen og andre partier, SF, V og K, må man sige, at der er mange positive signaler i den. Det er klart, at hvis det er sådan, at man forestillede sig, at alt det, der var deri, blev gennemført, så kan man ikke sige, at det ville være negativt for verdensudviklingen. Men der er dog nogle ting, som vi er nødt til at fremhæve, som gør, at vi ikke kan stemme for den dagsorden.

Som jeg tidligere har været inde på, er der ikke en præcis afgrænsning i forhold til det, der hedder verdenshandelen. Hvordan influerer verdenshandelen reelt på økonomien i de underudviklede lande, i udviklingslandene? Det er igen hele spørgsmålet om GATT eller WTO, som jo er med i dagsordenen; det har vi tidligere fået at vide fra fru Lotte Henriksens side. Det vil altså sige, at hele problemstillingen og spørgsmålet om, hvordan de handelsaftaler styrer økonomien, ligger implicit i dagsordenen. Det synes vi er et kritisabelt forhold, som gør, at vi i hvert fald ikke mener, vi kan stemme for den.

Der er også nogle andre ting omkring en mere præcis tidsplan eller forsøg på at opstille en mere præcis tidsplan for gældsafviklingen, som vi synes burde med i en sådan dagsorden. Jeg vil da godt lige nævne, at vi synes, det er positivt, at fru Lotte Henriksen nævnte, at hun mente, der skulle være sådan en tidsplan, og hun gav også nogle bud på nogle tidshorisonter, men vi mener, at de burde have været med i dagsordenen.

Derfor har vi vores eget forslag om motiveret dagsorden, men for lige for at blive færdig med regeringens, V's, K's og SF's dagsorden: Vi har tænkt os at undlade at stemme til den, og vi har selvfølgelig tænkt os at stemme for vores egen, hvis det skulle komme så vidt, at den kommer til afstemning før regeringens. Det får vi jo at se.

Jeg vil gerne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at udviklingslandenes sociale forhold er katastrofale, og at en ændring af dette kræver grundlæggende strukturelle ændringer i verdensøkonomien, opfordrer Folketinget regeringen til bl.a. i forbindelse med FN's sociale topmøde den 6.-12. marts at arbejde for,

- at de nuværende strukturtilpasningsprogrammer afvikles og erstattes med sociale genopretningsprogrammer i FN-regi, der bl.a. finansieres af udviklingsbistand,
- at topmødet udbygger landenes internationale forpligtelser ved 0,7 pct.-målsætningen, og at denne skal være opfyldt inden år 2005,
- at topmødet fastslår retten til udbygning af handelsrelaterede, socialt og økologisk orienterede beskyttelsesforanstaltninger, herunder told og afgifter og investeringspolitik,
- at de industrialiserede lande skal åbne deres markeder for varer fra udviklingslandene,
- at landene har ret til regulering af eller afskaffelse af markedsøkonomi og erstatning af denne med andre produktionsformer, herunder at der i sluterklæringen ikke opfordres til at overlade basale sociale forhold til de frie markeds kræfter,
- at topmødet fastsætter en tidsplan på 2 år for den endelige afvikling af den tredje verdens gæld bilateralt som multilateralt. Som første skridt et stop for yderligere rentetilskrivning og en annullering af Afrikas gæld,
- at der arbejdes for, at 20:20-princippet bliver det mindste niveau i omlægningen af bistanden, og at denne rettes mod basale sociale forhold,
- at der indføres en skat på valutatransaktioner for at beskytte svage økonomier og for at skabe kapital til fattigdomsbekæmpelse for de allersvageste lande,
- at der sker en effektiv og integreret opfølgning i FN-systemet af det sociale topmøde og af de tidligere års FN-konferencer,

- at FN løbende måler og vurderer verdens sociale udvikling i forhold til det sociale topmødes resultater bl.a. ved, at der skabes sammenlignelige sociale indikatorer, og
- at der i februar 1996 gives Folketinget en redegørelse, specielt om opfølgning af det sociale topmøde.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 45)

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Netop fordi den her dagsorden næsten er til Guinness' Rekordbog og fordi man kunne fristes til at sige: Ingen højere – så ville jeg egentlig godt høre: Hvorfor skal vi først opfylde 0,7 pct.s-målsætningen år 2005, når vi faktisk i Rio fik landene med til, at vi skulle opfylde den i år 2000? Hvorfor denne moderation midt i hele det væld af krav?

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Nå, men der var åbenbart en lidt højere! Nej, der står: Inden år 2005.

Arne Melchior (CD):

Man må jo håbe, at forfatteren af den sidst fremsatte dagsorden ikke er på linjebetaling. Men jeg tror nok, at Udvalget for Forretningsordenen må se lidt på, hvor lange dagsordener kan være, for ellers får vi jo hele partiprogrammer. Nå, men begyndervanskeligheder skal man se mildt og kvikt på.

Jeg vender mig så til sagen og vil gerne begynde med at gøre honnør og sige tak til ministeren for det forberedelsesarbejde, der har været, og som har været ekstra stort i Danmark. Da det er her, det skal foregå, så har der været nok for ministeren og hans embedsmænd at tage vare på, og jeg synes, at der er anledning til at sige tak og til at anerkende den indsats, der er gjort på de forskellige felter.

Det resultat, der kommer ud af det hele er ikke godt nok; det har ministeren selv sagt. Men fem ophold ved FN's generalforsamlinger i New York over årene har overbevist mig om, at et bedre resultat helt sikkert ikke kunne opnås,

når kravet om enstemmighed skal respekteres. Det er en ordentlig mundfuld, og hvis kæben ikke skal gå af led, så tror jeg ikke, at munden kunne lukkes højere op.

Jeg vil i det hele taget hæfte mig et øjeblik ved forberedelsesarbejdet, som formentlig vil vise sig at have været noget af det væsentligste ved det hele. Men sådan er det jo tit: De, der arrangerer en fest, har ofte meget mere og i hvert fald længere tids fornøjelse af det end dem, der så deltager i den korte fest. Men forberedelsesarbejderne kan godt vise sig at have en varig betydning, for de politikere, embedsmænd og fagfolk fra mange lande, der tit har mødtes tæt og på mange leder, kan ikke have undgået at have lært noget af hinanden og have fået øjnene op for en hel del ting. Det må man nok sige er i høj grad værdifuldt. Men det kan ikke skjule, at der er mange problemer.

Jeg har ingen indvendinger imod ministerens tale; også den synes jeg er flot og fornem. Jeg vil alligevel kommentere noget af det, men dog starte med et citat fra et resumé, som ministeriet udsendte den 1. februar i år, og hvori der står følgende:

»Spørgsmål om fattigdom og demokratisering af samfundet er i mange lande politisk sprængstof. Da vedtagelserne i København skal ske med enstemmighed, vil teksterne uundgåeligt komme til at indeholde forbehold, uklare formuleringer, udvandinger og selvmodsigelser.«

Det er jo ikke så lidt: Forbehold, uklare formuleringer, udvandinger og selvmodsigelser; det skal vi altså til at vedtage. Men det kan ikke gøres bedre, og det bedste er jo ofte det godes fjende. Jeg citerer videre:

»De privilegerede opgiver ikke uden videre deres privilegier. Udfordringen er imidlertid, at topmødet i København vækker verdens sociale samvittighed.«

Enig! Jeg tror, at dette topmøde som tilsvarende engagementer har en chance for netop at virke som et vækkeur. Nu er der det ved vækkeure, at når de ringer, så kan man reagere på forskellig måde: Nogle springer op og spænder bælte og går i gang med de kolde afvaskninger og med dagens dont; men sådan går det jo ikke altid og ikke for os alle sammen. Nogle af os får sat en hånd på, så det holder op med at kime, og så trækker vi ellers dynen op over hovedet og vender os om på den anden side og sover videre.

Det er meget vigtigt, at dette her vækkeur får en repeat-virkning. Det er man jo også inde på ved en opfølgingskomité, som vi selvfølgelig i CD kan bakke stærkt op om. Altså, hvis det kan lykkes at få vækkeuret til at ringe højt nok, så bliver det ikke kun forberedelsesarbejdet, men også opfølgingsarbejdet, som kan komme til at give gode resultater efterhånden trods selvmodsigelserne og forbeholdene.

Men både ministeren og andre talere her i dag har været lidt mere optimistiske, end jeg rigtig tør tro på. Skønt jeg egentlig er født som en blåøjet optimist og dør som en sådan, så skal man også være lidt realistisk. Ministeren siger bl.a., at der skal lægges et moralsk pres på de lande, som ikke har ratificeret konventionerne, og fru Severinsen sagde det i sin i øvrigt fremragende tale på en lignende måde, da hun sagde, at FN skal virke, og denne konference skal altså virke som normsætter for nationerne.

Så var fru Severinsen som andre glad for, at regeringscheferne kommer i stort antal og skal holde nogle taler, som man så senere kan hænge dem op på. A twiwlér. For når man skal til at hænge dem op på det, så er de enten døde eller omstyrtede ved revolution eller militærkup eller i nogle få lande ved demokratiske valg, og så laver de det hele om igen og vil slet ikke stå ved, hvad deres forgænger har besluttet.

Jeg er desværre ikke så optimistisk med hensyn til dette. Vi skal have FN, og vi skal have sådan en topkonference, for vi kan ikke undvære at have det i visse situationer for at bringe folk ind under samme tag, som ellers ville nægte at være der. Men at det ligefrem er en normsætter, at vi kan hænge dem op på det, at vi kan lægge moralsk pres på dem, det er jeg desværre bange for er lovlig optimistisk. Ministeren siger da også i slutningen af sin fine tale i dag, at vedtagelserne kun er ord. Men det var menneskerettighedserklæringen og vedtagelserne fra de tre kvindekonferencer også. Og så kommer det: »Men vil nogen bestride, at de har bidraget til en positiv udvikling?«

Jeg ved ikke, om jeg rigtig tør bestride det, men jeg tvivler igen. Jeg ved ikke, hvor det er lykkedes at implementere disse ting, tvinge nogen ved at normsætte og hænge nogen op på noget. Jeg tror desværre ikke, at menneskeheden og verden er blevet så god endnu. Videre siger ministeren i slutningen af sin tale, og det lyder jo Hanne Severinsens, at »verdens ledere vil forpligte, fastholde, fremme, bekræfte« og igen to gange »forpligte« til forskellige ting. Al

ære for denne optimisme; jeg håber, at bare noget af den vil gå i opfyldelse. Så er både penge, ulejligheden og sveden på panden så rigelig godt investeret.

Jeg har et par små bemærkninger til slut. Må jeg først sige, at fru Anni Svanholt fra SF jo langt ad vejen har ret, når hun siger, at vores velstand i høj grad sker på de fattige landes bekostning. Gør man hele regnestykket op og ikke kun stirrer sig blind på bistanden, bliver det i høj grad på de fattige landes bekostning. Så det vil jeg bare medunderskrive og så sige til hr. Tom Behnke, at ulandsbistand jo også er en del af vores sikkerhedspolitik. Det synes Fremskridtspartiet alt for ofte at glemme, men sørger vi ikke for at komme de værste ting i forkøbet – så godt vi nu formår, og mere kan ingen jo kræve af nogen, enten det er stater, statslige organisationer eller private organisationer – så vil vi alle sammen komme til at lide under de ulykker, der så sker.

Min sidste bemærkning skal gælde 20:20-princippet, som jo vi også kan støtte. Men det har altså bare den begrænsning, som også fremgår af teksten, at det skal være disse 20 pct. af bistanden, og 20 pct. af modtagerlandenes egne statsbudgetter skal gå til social udvikling. Men så kommer jo altså vanskeligheden også ind her. Hvad er definitionen på social udvikling? Når vi ser på alle de emner, der er inde i deklARATIONERNE og debatterne under det kommende topmøde, så ved vi, at det næsten ikke er muligt at give en klar definition på social udvikling. Men derfor er målsætningen da både agtværdig og støtteværdig.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Når man ser på antallet af diktatorer og dårligt styrede samfund, vil jeg da give hr. Melchior ret i, at man måske godt en gang imellem kan blive pessimistisk. Men når jeg alligevel siger, at det er vigtigt, at vi har FN som normsætter, så er det, fordi – hvis vi ser på, hvad der rent faktisk er sket – det indimellem *har* betydet noget, at man år efter år til FN's generalforsamling og andre steder har taget emner op. Vi kan bare tage sådan noget som apartheid, som var et meget stort emne i FN i mange år, og som nu er væk. Vi kan se på kvindekonferencerne, hvor man kan sige, at det, at verdens statsledere forpligtede sig til nogle ting, jo nu bruges af kvindeorganisationerne rundt omkring i de forskellige lande – med skiftende held selvfølgelig.

Men det betyder noget, og det er i virkeligheden sådan, kan man sige, at hvis ikke vi tror på den del af FN, så er der ikke så meget andet tilbage, for vi ved godt, at Sikkerhedsrådet kan vedtage en masse ting, men landene sender jo rent faktisk ikke de tropper af sted, de skulle. Derfor er det utrolig vigtigt, at FN som normsætter fortsætter arbejdet, sejt, som det er, og selvfølgelig kan man ikke se alle resultaterne, men jeg tror alligevel på, at det seje arbejde år efter år har en betydning.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FF):

Jeg har meget stor forståelse for og er faktisk også enig med hr. Arne Melchior i, at ulandsbistanden også har stor betydning for sikkerheden, også sikkerheden for Danmark.

Men jeg har i modsætning til hr. Arne Melchior og andre her i Tinget den opfattelse, at den forståelse for, at der er sammenhæng mellem tingene, ikke er en forståelse, som kun besiddes af Folketingets medlemmer, men at det er en forståelse, som besiddes af befolkningen generelt. Derfor er jeg sikker på, at hvis man fulgte Fremskridtspartiets holdning om, at man lod det være op til den enkelte borger at yde et frivilligt bidrag, alt efter hvad man ønskede, og til hvilke lande eller organisationer man ønskede, så ville disse personer også gøre det. Det er jeg sikker på. Den tillid har jeg til befolkningen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg er jo vidtgående enig med fru Hanne Severinsen. Det gav jeg vist også udtryk for i mit første indlæg. Jeg kan også genkende det, hun sagde nu i sin korte bemærkning, men til sagen hører altså også, at der samtidig hele tiden dukker nye problemer op, og ny uretfærdighed og ny fattigdom opstår. Det er en kendsgerning, at svælget – det er der flere ordførere der har været inde på i dagens løb – mellem standarden i de rige lande og de fattige lande er steget, siden vi har opfundet begrebet ulandsbistand, men jeg er helt enig i, at vi da er nødt til at sætte os nogle mål og fastholde dem, også når vi skal gå mange omveje for at nå dem.

Så vil jeg igen meget skuffet sige til hr. Tom Behnke, der siger, at det skal overlades til den enkelte borger: Vil det sige, at den enkelte borger, som jeg har lige så stor respekt for, som hr. Tom Behnke har, hvis sådan noget ellers er målbart, altså skal have sig et apparat og finde ud

af, hvilke lande i verden der efter hr. Tom Behnkes mening overholder f.eks. menneskerettighederne – for så at dirigere deres bidrag derhen, altså afgøre, hvilke lande der trænger mere end andre lande, da man jo ikke kan hjælpe alle, og hvilke projekter der bør nyde fremme frem for nogle andre gode projekter? Er det den slags velgørenhedsanarki, hr. Tom Behnke forestiller sig? Det er uværdigt!

Også hr. Estrup har tidligere på dagen karakteriseret den tale, der høres fra Fremskridtspartiet i dag. Det er direkte uværdigt indtil afskyvækkende at tænke på den måde, at det kan vi alle sammen som privatpersoner og private familier nok selv finde ud af. Jeg ved ikke, hvornår vi skulle gøre det.

Hr. Tom Behnke – det gentager jeg fra i formiddags – har ikke forstået en pind af demokratiet. Vi har påtaget os, vi er valgt til, vi er lønnet for, og vi har tid til med den hjælp og ekspertise, vi ellers får stillet til rådighed, at finde ud af de ting på borgernes vegne.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Demokratiet indebærer også, at Fremskridtspartiet er repræsenteret i Folketinget, og dermed er de synspunkter, som vi repræsenterer, også repræsenteret i Folketinget. Det er også en del af demokratiet, og jeg har forstået demokratiet sådan, at det er min pligt at give til kende, hvilke synspunkter Fremskridtspartiet har; det er det, vi er valgt til.

Men jeg er sikker på, at hvis hr. Arne Melchior er i stand til at tage denne meget svære beslutning om, hvilke lande der overholder menneskerettighederne, hvilke lande man skal støtte, og hvilke lande man ikke skal støtte, så er der sikkert også andre i Danmark, der er det.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, men dér har vi jo hr. Tom Behnke i al sin afklædthed.

Selvfølgelig har jeg da ikke forstand på eller mulighed for at bedømme det, og det har jeg heller ikke påstået jeg har. Jeg har bare sagt, at vi herinde tilsammen – og vi er jo hverken buschauffører eller sygeplejersker eller skolelærere eller noget andet – med al den tid, vi har, og som vi får betaling for, og med al den ekspertviden, der står til vores rådighed, og som det er vores pligt at sætte os ind i, har et apparat, som ikke står til rådighed for den enkelte familie og borger.

Kan det ikke gå ind gennem skallen før eller senere?

Ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson):

Jeg vil indlede med at kommentere diskussionen mellem fru Hanne Severinsen og hr. Arne Melchior om dette med, om FN kan være norm-sætter i det internationale samfund. Jeg mener egentlig ikke, der er brug for at diskutere, hvorvidt FN kan være det. Realiteten er vel, at historien allerede har bevist, at FN rent faktisk er det, og det synes jeg også, hvad skal man sige, totaliteten i debatten i dag viser, nemlig at vi i bred enighed har tillid til, at det er besværet værd.

Så kan man spørge, som hr. Melchior gør, om det nu også lykkes. Men der var vel ikke grund til at satse på omfattende diplomatiske anstrengelser i diskussionen landene imellem om, hvordan det her kunne gøres, hvis vi kun satte os mål, som vi på forhånd vidste var mulige at opfylde.

Vi skal aldrig lade politik, heller ikke international politik, degenerere ned i det muliges kunst. Vi er da nødt til med de problemer, vi står over for, sådan som verden ser ud, at definere politik som kampen for det umuliges nødvendighed.

Det er også mit svar på den offentlige debats gentagne tema om, at det her jo kun er ord. Jeg synes også, vi som demokrater – for nu at følge hr. Melchior's argumentationslinje op – en gang imellem måske kunne ranke ryggen lidt og sige: Kun ord, hov, hov, hvad har vi ellers? Det kunne vi sige, også når vi skal afgøre vore interne stridigheder, også når vi skal have vores befolkning til at tage stilling, også endegyldig stilling, til det ene eller det andet.

Ord er det rigtige kampinstrument i demokratiet, og vi skal være glade for, at det internationale samfund trods alt giver mulighed for, at det er ved hjælp af ord, vi kan ændre på tingene.

Så er der en række andre temaer, jeg vil berøre.

Fru Lotte Henriksen og fru Anni Svanholt var bl.a. inde på spørgsmålet om Verdensbankens politik både miljømæssigt og i høj grad også socialt, altså spørgsmålet om strukturtilpasningsprogrammernes sociale konsekvenser.

Dér vil jeg henvise til det, der står i det samlede materiale fra forberedelsesprocessen – og det er altså uden skarpe parenteser, for det er en tekst, der er enighed om – i punkt 92 i handlingsprogrammet på side 120 i hæftet.

Der er tre afsnit, som tilsammen formulerer en politik med krav til Verdensbanken og IMF, og som netop understreger nødvendigheden af, at strukturtilpasningspolitik og disse organisationers politik i det hele taget tager sociale hensyn og baserer sig på en bæredygtig økologisk udvikling i forbindelse med den økonomiske udvikling. Der er altså her en reaktion på den kritik, som vi også fra dansk side har været med til at rejse over for dele af disse institutioners virksomhed.

Så vil jeg kommentere spørgsmålet om udformningen af en opfølgning.

Jeg tror ikke, man skal hæfte sig ved terminologien, om vi kalder det en social kommission, eller om vi kalder det et udvalg af folk. Man kunne tænke sig det *så* lidt struktureret, at FN's generalsekretær kunne udpege en kreds af fremtrædende personligheder, som kan kommentere den løbende belysning af tingene, som jeg ser som kernen i opfølgningen af, hvordan landene har gebærdet sig i forhold til kravene, forpligtelserne og målene i dokumenterne her, således at man også gennem det, vi med et samlet begreb kalder statistik, får en klar belysning af den faktiske sociale situation i landene. Det er dér, dynamikken i det vil komme til at ligge.

Fru Lotte Henriksen stillede også et spørgsmål til mig om den størrelse, der er på udviklingslandenes bilaterale gæld til Danmark. Det ligger i størrelsesordenen 5 mia. kr. - det, der er tilbage. Det er flere år siden, tilbage i 1988, at vi sidst ydede lån, og der vil i de kommende år ikke være særlig store tilbagebetalinger som følge af den rytme, der er lagt.

Det fordeler sig også lidt forskelligt på den måde, at det ikke er særlig meget til de mindst udviklede lande, der er tilbage af disse lån, og så er der i gruppen af mellemindkomstlande og lavindkomstlande en lidt mere ligelig fordeling af hovedparten af det beløb. Samlet set er det ikke noget, der er byrdefuldt for vores afgørende programsamarbejdslande, men det er en problemstilling, som jeg er opmærksom på, og som påkalder sig interesse i tiden fremover.

Men det er som sagt ikke mindst gælden til de regionale banker og for de afrikanske landes vedkommende Den Afrikanske Udviklingsbank, som samlet set er det mest koncentrerede problem, der er tale om, også fordi en del af denne gæld er kommercielle lån, som hele tiden kræver handling, for at man ikke skal komme ud i en umulig situation.

Til diskussionen, som også fru Hanne Seve-rinsen var den, der skabte rammen for, om, hvorvidt vi skal blande os i andres interne anliggender, og som jeg selv også med stor tydelighed udtrykte mig om, vil jeg sige, at det er vi nødt til, og der er altså ikke noget alternativ til det. Det er et sundhedstegn, at vi med dette emne som verdenssamfund tør tage spørgsmål op, som ellers typisk er kernespørgsmål indadtil i vores egen klassiske fordelingspolitik.

Det faktiske menneskerettighedsbegreb har jo udviklet sig sådan, at det, man i dag taler om som retten til udvikling, jo er et slags svar i en historisk debat om menneskerettighedsbegrebets indhold, som vi også har været igennem i det danske samfund. Dér er retten til udvikling sådan set vor tids kvittering på den debat i og med, at hvis man holdes hen i en økonomisk udsigtsløs situation, så er realiteten i de menneskerettigheder, man kan nyde, stærkt begrænset.

Fru Anni Svanholt var inde på, at oplægget til deklamationer og handlingsprogram er præget af en blind tiltro til, at traditionel økonomisk vækst løser alle problemerne. Som kommentar til det vil jeg læse et enkelt afsnit op, nederst side 51, øverst side 52, i materialet, og der står:

»Økonomisk aktivitet, gennem hvilken enkelte mennesker udtrykker deres initiativ og kreativitet, og som fremmer samfundenes velstand, er et fundamentalt grundlag for socialt fremskridt. Men socialt fremskridt vil ikke blive skabt simpelt hen eller alene gennem markeds-kræfternes frie spil. Fællesskabets politik er nødvendig for at korrigere markedets fejltagelser, for at udfylde eller komplimentere markedsmekanismerne og for at fastholde social stabilitet og skabe et internationalt økonomisk klima, som fremmer en bæredygtig udvikling globalt. En sådan vækst skal skabe lighed og social retfærdighed, tolerance, ansvar og engagement.«

Det her er der, fru Svanholt, heller ingen skarpe paranteser omkring. Man forholder sig altså mere nuanceret til spørgsmålet om, hvorvidt markedet alene skaber social udvikling.

Fru Svanholt var også inde på til sidst i sit indlæg, at NGO'erne skal inddrages i opfølgningen. Det skal de naturligvis. Jeg synes bare, jeg vil gøre den betragtning her, at det jo ikke er noget, vi behøver at beslutte, i hvert fald ikke i vores samfund. Man behøver ikke at have tilladelse hverken fra guvernøren i Hundested eller Folketingets Udenrigsudvalg eller undertegne-

de eller nogen som helst anden for at være med i debatten i Danmark.

Dette er også lidt en kommentar til forordet til den anden rapport, NGO'erne fremkom med – med statens bidrag – som baggrund for den rapport, regeringen udsendte. Man behøver altså ikke tilladelse for at være med i debatten i Danmark, og vi behøver heller ikke at bekymre os over det. De er velkomne alle sammen. Lad tusind blomster blomstre osv. Det er ganske enkelt linjen.

Så noterede jeg mig, at fru Svanholt fandt, at uden NGO'ernes indsats var papirerne blevet meget ringere, men lige inden havde fru Svanholt fået udtrykt, at det, der foreligger, egentlig ikke var særlig godt. Et eller andet sted derimellem kan vi måske finde noget, vi med en lidt frimodig omgang med sproget kunne kalde sandheden.

Til hr. Jerup vil jeg sige, at spørgsmålet om gældslettelse er en utrolig central problemstilling. Denne konference, dette topmøde har på intet tidspunkt været tænkt eller opfattet som den lejlighed, hvorved man skulle kunne løse ulandenes gældsproblemer som sådan. Det afgørende er, at vi bruger muligheden her til at presse på for også om muligt at skabe ny dynamik i de forhandlinger, som har været i gang i forvejen, og som skal fortsætte efter mødet.

Det afgørende er sådan set, at der kommer skub i den proces i forbindelse med topmødet i København, og jeg mener, man må konstatere, at allerede de tekster, der er der nu, leverer det skub. Men vi så det altså gerne som noget, der blev endnu større.

Om verdenshandelsproblemerne, som hr. Jerup var inde på, vil jeg bare sige, at på side 45 og på side 56 vil hr. Jerup kunne finde – også uden skarpe parenteser – en tekst, som netop forholder sig til spørgsmålet om virkningen for de dårligst stillede afrikanske udviklingslande i henhold til Uruguayrundens implementering, og det viser, at selve spørgsmålet altså er om ikke løst så i hvert fald sat meget klart på dagsordenen.

Hr. Melchior var til sidst inde på spørgsmålet om, hvorvidt 20:20-princippet nu også har en sådan definitiv klarhed, at det virkelig siger noget om tingene.

Jo, det er jo det, der har været problemet med at få alle lande til uden videre at klappe i hænderne over, at det var en fantastisk måde at stille det op på. Havde der været den klarhed sådan rigtig for alvor, havde man jo ikke nu siddet og

diskuteret, om man skulle vedtage princippet eller ej; så havde man siddet og tævet i procenterne og sagt: Nej, vi skal ikke have 20:20-princippet, vi skal have et 21:18-princip eller sådan noget. Vi ved alle sammen godt, at det er en vimpel, man vifter med, men det har en stor pædagogisk kraft, for det siger på en enkel måde noget om en gensidig forpligtelse. Det er derfor, vi synes, man skal bruge det som en begyndelse på en målestok.

Jeg vil lade dette være afslutningen. Jeg synes, det har været en særdeles konstruktiv debat. Den dybe uenighed, debatten har vist mellem et enkelt parti og resten af partierne, er næppe noget, der er kommet bag på mange i dag. Jeg vil gerne takke for den bredde, der har været i opslutningen omkring dagsordenen fra regeringspartierne og V, K og SF. Jeg er utrolig glad på regeringens vegne over, at vi leverer en dagsorden med den enighed og med det indhold i dag, få dage før det hele går løs, og jeg glæder mig fortsat til opfølgningen, også selv om dagsordenen på en række punkter selvfølgelig er en lidt ambitiøst formuleret spiseseddel. Men jeg forpligter mig jo altså til at arbejde for det, der står i den, og det har jeg ingen skruper over for.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Ja, der må være nogen, der siger noget, mens salen fyldes.

Jeg vil gerne sige til udviklingsministeren, at desværre er tiorerne jo afskaffet. Ellers ville jeg gerne have overrakt ham en lille pose af dem med tak for hans sluttale her, især selvfølgelig de første bemærkninger, som var hans svar til den diskussion, som fru Hanne Severinsen og jeg i fuld harmoni havde ført med hinanden.

Om ikke mit indlæg har gjort anden gavn, så har det da fungeret som en centring til ministeren, så han kunne aflevere de ord, som jeg fuldt ud kan støtte og bakke op bag med den lille reservation, at ord alene gør det nu altså alligevel ikke.

Selv med den bedste vilje bag ordene: Uden penge gør det ondt, som pigen sagde. Der skal sandelig midler til, og der skal energi og vilje og meget andet til, før det hjælper, og jeg er glad for, at ministeren er udstyret med den gode vilje og de gode ord, og at vi i fællesskab også udstyrer ham med en pose penge.

Så vil jeg gerne komme tilbage til den ros og anerkendelse, jeg gav til ministeren og embeds-

mændene for det forberedende arbejde, både den politiske og den organisatoriske del, som jeg har haft lejlighed til at følge, og det står jeg også hundrede procent ved. Dog kom jeg bagefter i tanker om, at der jo også var ministerens forgænger, som i lang tid har bakset med disse problemer på den stol, ministeren i dag sidder på, og denne tak og anerkendelse skal derfor også gå til den tidligere udviklingsminister.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Min bemærkning er til udviklingsministeren, som påpeger de steder i dokumentet, hvor der står, at det ikke bare er blind vækstøkonomi, der her er tale om. Vi har naturligvis også noteret os de steder med tilfredshed, men vi har hele tiden ønsket, at resultaterne fra Rio og det, der blev vedtaget, Agenda 21, meget stærkere kom ind i papirerne. Vi håber på, at det stadig kan lade sig gøre at påvirke nogle steder; det mener vi er meget vigtigt.

Derudover vil jeg gerne spørge ministeren, om ministeren er indstillet på at følge Danmarks resultater op. Her tænker jeg på det, der er indarbejdet om vedvarende energi. Agter man at følge det op i Danmark ved f.eks. at lave et program?

Jeg vil også meget gerne spørge ministeren, om man agter at gå meget aktivt ind og prøve at få EU-landene overbevist om, at man skal eftergive gammel Lomé-gæld, således at det bliver noget meget centralt her på topmødet, hvor EU-landene kan gå i spidsen og vise den gestus at eftergive gammel gæld.

Endelig kunne jeg tænke mig at spørge ministeren om ministerens holdning til det at inddrage afgifter og skat på valutahandel. Er det noget, der vil komme op på topmødet i debatten? Vil det blive fremført? Vi mener, det er meget vigtigt, at vi får taget fat på den diskussion i internationale fora.

(Kort bemærkning).

Lotte Henriksen (S):

Også jeg synes, det har været en god og konstruktiv debat, og jeg tror også, vi stort set er enige om de store linjer i opfølgningen, men jeg kunne godt tænke mig et uddybende svar på, hvorvidt regeringen har gjort sig nogle overvejelser om, hvorvidt man også økonomisk vil spæde til i forbindelse med den opfølgning, som vi er enige om der skal foretages efter det sociale topmøde. Det kunne i hvert fald give nogle sig-

nalere og måske også lidt større mulighed for gennemslag for og enighed om en sådan beslutning under selve topmødet.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg synes, ministeren meget præcist og optimistisk sammenfattede debatten, og jeg lagde specielt mærke til understregningen af, at det, vi gik efter, var det umuliges kunst. Det er en råstyrke, som ministeren er kendt for, og som jeg tror vil gøre sig på topmødet. Det glæder vi os til at se.

Jeg vil så godt føje til, at den råstyrke også gerne skulle bruges i forbindelse med det, som i sidste ende er det afgørende spørgsmål, nemlig FN's fremtid. Hvis de visioner, vi i Rio, i Kairo og nu i København har lagt frem, skal realiseres, skal FN også kunne løfte opgaven, og det kan FN kun, hvis FN har en nogenlunde sikker tilværelse, og hvis FN har den økonomi og de indtægter, som det kræver.

Det er beklæmmende og foruroligende at se, hvordan ikke mindst ét stort land i øjeblikket er på vej til at undergrave denne økonomi. Jeg synes ikke, at det skal forhindre os andre i at tænke visionært og langt, og derfor villé jeg være utrolig glad, hvis regeringen på Folketingets vegne ville rejse spørgsmålet om FN's langsigtede muligheder for at løse opgaven. Det vil jeg gerne høre ministerens reaktion på.

Ministeren for udviklingsbistand (Poul Nielson):

Fru Svanholt spørger, om vi vil følge Danmarks resultater vedrørende vedvarende energi op. Jeg kan forstå på fru Svanholts formulering af spørgsmålet, at det er kendt stof, og at vi rent faktisk har været i stand til at få et punkt med om vedvarende energi som noget af det, der kan styrke beskæftigelsen især i landdistrikter, og det er vi selvfølgelig glade for, og på den baggrund vil vi naturligvis også i det, vi selv foretager os i dansk udviklingspolitik, følge det op.

Så spørger fru Svanholt, om det kan tænkes, at EU-landene under topmødet vil komme med tilkendegivelser om at eftergive gammel Lomé-gæld. Det tror jeg ikke man skal vente sig. Der er en regulær krise i forhandlingen mellem EU-landene og Lomé-landene om pengene i næste runde af samarbejdet mellem Europa og landene i Afrika, Caribien og Stillehavsområdet. Denne uenighed mellem EU-landene er ikke noget, vi efter min fornemmelse får på plads de nærmeste to uger, og derfor vil der ikke være

realisme i at forvente, at EU som sådan vil kunne sige noget på mødet i København om det spørgsmål.

Vores standpunkt fra dansk side er klart og nemt; vi mener, at der skal mindst de samme penge til, som der hidtil har kunnet mobiliseres, og vi er også helt med på, at en af måderne at gøre noget rigtigt på kunne være ved en gælds-eftergivelse i Lomé-sammenhæng.

Så spørger fru Svanholt, om man kunne skabe egne indtægter til FN ved at indføre en afgift på international valutahandel. Lige netop det forslag ved vi konkret ikke kan vedtages. Det har været fremført og drøftet, men det er ikke noget, der kan skabes tilslutning til.

Derimod mener vi, at man kan – og det vil vi også – arbejde på selve princippet om at skabe egne indtægter til FN. Og dér vil jeg mene, at man skal gå til værks ud fra, hvad der overhovedet kan lade sig gøre. Hovedproblemet er, som hr. Estrup fuldstændig rigtigt understreger, at landene jo ikke altid gør det, de har lovet FN. Der er en fuldstændig manglende sammenhæng mellem det ambitionsniveau, man kræver af FN, og så de midler, man stiller til rådighed.

Derfor kunne det selvfølgelig være en kolossal forbedring, hvis man fik egne indtægter af en eller anden størrelsesorden; dér er vi fuldstændigt åbne, og princippet er vi stærkt tilhængere af.

Endelig skal jeg svare fru Lotte Henriksen på det spørgsmål, hun stillede allerede i første runde, nemlig om regeringen vil være indstillet på at yde bidrag til opfølgingsarbejdet i FN. Dertil er svaret: Ja, det vil vi gerne. Men vi skal ikke bringe os i en situation, hvor det bliver en dansk tilkendegivelse af specifik karakter knyttet til en specifik måde at gøre det på, altså sådan en slags dansk løsning, hvor vi betaler osv. Vi skal være katalysator for at få opfølgningen til at blive så rigtig og god som muligt, og så er vi selvfølgelig parate som den slags FN-medlem, Danmark nu engang er.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 43 af Lotte Henriksen (S), Hanne Severinsen (V), Pia Christmas-Møller (KF), Anni Svanholt (SF), Jørgen Estrup (RV) og Arne Melchior (CD) (se foran) vedtoges med 106 stemmer (S, V, KF,

SF, RV og CD) mod 7 (FP). 5 (EL) stemte hverken for eller imod.

Herefter var følgende forslag bortfaldet: Forslag om motiveret dagsorden nr. D 44 af Tom Behnke (FP) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 45 af Bruno Jerup (EL) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 171: Forslag til lov om udbetaling af en ekstraordinær hædersgave i anledning af 50-året for Danmarks befrielse.

Af socialministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 8/2 95).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 164: Forslag til lov om forhøjelse af hædersgaver.

Af Bruno Jerup (EL) og Søren Søndergaard (EL).
(Fremsat 31/1 95).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Enhedslisten har stillet et forslag om en permanent forhøjelse af hædersgaven til besættelsestidens ofre og andre, der i dag får et beløb som følge af deres tilknytning til besættelsestiden.

Dette forslag kan regeringen ikke støtte. Vi er sammen med syv andre partier gået sammen om en hædersgave i tilknytning til 50-året for Danmarks befrielse. Det forslag støtter regeringen, og vi kan derfor ikke støtte Enhedslistens forslag.

Grete Schødt (S):

Den 5. maj i år markeres 50-året for Danmarks befrielse. I den anledning er vi syv partier i Folketinget, der i enighed har sluttet op om en ekstraordinær hædersgave, der udbetales med